

Dansk Botanisk Forening
Tur til Letland 21. - 31. juli 2004

Tur til Letland 21. - 31. juli 2004

© 2005 Dansk Botanisk Forenings Forlag

1. oplag 2005

Fotos: © Peter Wind.

Tekst: Turdeltagerne

Omslag: Peter Wind og Dansk Botanisk

Forenings Forlag

Grafisk design: © Dansk Botanisk Forenings Forlag

Tryk: Peter Wind.

Forsidefoto: Polsk Kohvede (Melampyrum polonicum) – en af turens spektakulære arter, der optræder på tørre indlandslokaliteter. Den minder meget om Blåtoppet Kohvede (Melampyrum nemorosum) men er filthåret på blomsterstandsaksen og blomsterstandens højblade.

Foto: Peter Wind.

INDHOLD

Dagbog...	4
Den hvide stork – <i>Ciconia ciconia ciconia</i>	12
Vokshatte og andre svampe i Letland	13
Bitter botanik: Ensianfamilien i Letland	16
Luftskibe over Riga	18
Artslisterne	20

Dagbog...

Onsdag, den 21/7.

Afgang. Alle 33 mødte i god tid, så indtjekningen var hurtigt overstået. Der var tid til et måltid inden "bording". Flyet afgik præcist, ankomsten var også præcis, kl. 23 Riga-tid. Riga Lufthavn er ikke stor, så bagagen var hurtigt fremme. Vor botaniske guide, Ivars, var der med bussen. Ham og chaufføren kom vi til at holde meget af. Der ventede os en 3-timers busrejse til Ventspils og vores hotel med det for os passende navn, Vil(d)nis. En strækkeben-pause på halvvejen på en projektorbelyst holdeplads blev af mange brugt til de første botaniske oplevelser ved projektørlyset, mens andre nød den første Riga Balsam. Disse to begivenheder, fik vi at vide ved afskeden 10 dage senere, havde gjort Ivars helt tryk ved selskabet fra starten. Til Vilnis ankom vi kl. 02, men de var parate, indkvarteringen gik hurtigt, og så var det godnat – efter en lille én i baren, der naturligvis var åben for os.

Ole

Torsdag, den 22/7 (lokalitet 2).

På grund af det sene ankomsttidspunkt blev formiddagen afsat til privat sightseeing og nødvendige indkøb i Ventspils. Nogle forsøgte at nå ind til centrum i Ventspils på den anden side af floden, men der var langt og nok kun Peter nåede det. Vejret var skyet, men ikke truende for alligevel pludseligt at ende i et veritabelt skybrud. De uheldige var gennemblødt på stedet og det tøj, der var beregnet til denne dag, måtte hænges til tørre i baderummet.

Regnen ophørte, mens bussen kørte mod Sliteres Nationalpark, vores første lokalitet. Det var en kystnær primær skov på fugtig bund. Man fulgte en fastlagt sti på brædder med kun få muligheder for afstikkere udenfor disse. En skøn tur. Inden denne var frokosten blevet indtaget og man kunne her betragte de første nødvendige indkøb, indtaget fra små glas. Vi så mange spændende planter, sjældne hos os, og som helt ny, Kassubisk Ranunkel, men i øvrigt henvises til vedlagte planteliste.

Tidspunktet for middagen var aftalt med hotellet. For nogle var det hurtigt klaret, for andre tog det lidt længere tid, men referenten selv var tilfreds med dagens måltid med lokalt øl til.

Ole

Fredag den 23/7 (lokalitet 3 og 4).

Turen gik til Abava River Valley Nature Park. Vi kørte først ca. 100 km gennem et varieret landskab med skove, åbne områder med marker, tilgroede marker og enge. Også i dag så vi mange storke og standsede for at fotografere en rede med forældre og unger som kækt balancerede på toppen af en telefonpæl. På de dyrkede marker var der forskellige kornarter, der så klart mindre gødede og sprøjtede ud end i Danmark. Store afstande mellem de ofte faldefærdige bebyggelser og store, betagende udyrkede områder, hvoraf mange tidligere havde været landbrugskollektivernes marker, som nu var blevet til smukke, artsrige overdrev. Ivars fortalte, at efter Sovjetunionens sam-

menbrud var 90% af jorden givet til ejerne for tvangskollektiviseringen i slutningen af fyrrerne, - eller til deres efterkommere. De kunne være svære at finde, være døde eller emigrerede. Mange var ikke længere landmænd og vidste ikke, hvad de skulle stille op med jorden. Nogle forsøgte at dyrke den, men opdagede efter nogle år, at det ikke kunne betale sig og opgav. Derfor alle de herlige overdrev. Men nu vil farmerne kunne få EU-støtte, og det vil ifølge Ivars få dramatiske følger, da mange vil få råd til at genoptage dyrkningen, selv om støtten ikke er så høj som i Danmark.

Efter 2 timers kørsel nåede vi frem til Abava. En landmand havde på sin jord etableret en botanisk sti, som vi fulgte. Det var oprindeligt Ivars, som i forbindelse med sit NGO »grassland protection« projekt havde foreslået ham at lave stien, og efter overvejelse havde han realiseret den for at kunne vise områdets attraktion: den righoldige flora - frem til sine campinggæster og andre og tjene lidt penge. Teltslagning koster 5 L.S. for en familie på en fin mark i bunden af dalen med adgang til fodboldbane, bådudlejning og en svævebane!

Den botaniske sti førte forbi landmandens 3 stykker kvæg. Man ser sjældent kvægflokke på mere end nogle få dyr, men hans brune tyr arbejdede kraftigt på at øge bestanden, hvilket den hvide ko dog ikke virkede synderligt interesseret i. Dagens arter var blandt andet Blodrød Storkenæb, Sump-Hullæbe, Langakset Trådspore, Vild Hør, Vibefedt og Korn-Ridderspore (figur 1).

Landmanden får fra i år EU-støtte til både sine dyrkede arealer og til områderne med vedvarende græsning/høslet, men han må ikke opdyrke dem, da de ligger i en Nationalpark. Parken er en del af Natur 2000 – netværket, der indvirker positivt på støtten. Fra nationalt hold fik han tidligere ingen støtte, da det var op til kommunerne. De havde mulighed for at sænke skatten på jord i nationalparkerne, men gjorde det sjældent. Det påbudte høslet førte mange gange til, at høet blev afbrændt.

Efter frokost kørte vi længere ned i dalen. På vejen kom vi forbi de triste grå betonruiner af et tidligere landbrugskollektiv.

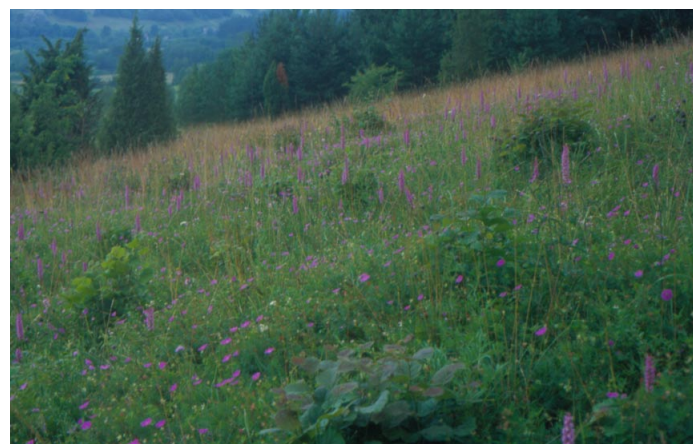

Fig 1. Langakset Trådspore (*Gymnadenia conopsea*) og Blodrød Storkenæb (*Geranium sanguineum*) er to markante arter på floddalens sydvendte side. Foto: Peter Wind.

Vandreturen gik gennem et busklandskab præget af Busk-Potentil og Skinnende Frøstjerne (figur 2). Ind imellem sprang små kilder frem af jorden, hvor der dannes kildekalk. En flot sort stork fløj forbi og cirklede nogle gange. Dagen blev afviklet med noget i retning af militærisk præcision, da Ivars havde medbragt en fløjte, som flittigt blev brugt til at kalde flokken sammen, sætte farten op og fremskynde ”bording”.

Middagen var et kapitel for sig. De første 15 blev klemmt sammen i baren, da de ankom lidt for tidligt. De præcise var der ingen plads til. Efter 1/2 time blev ca. 20 vist op i et fint konferencelokale og efter lang tid kom der en kop fiskesuppe. Det viste sig, at der var bryllup i restauranten, og det beslaglagde alle kræfter hos kokke og tjenere. Det endte dog med en gang spaghetti med kødsovs, men flere deltagere havde inden da fået nok, hvilket ingenlunde betød at de var mætte. En enlig teske lå tilbage ved kuverterne, og længe ventede man på, hvad det skulle betyde. Sluttelig brød man op, men nogle vendte om for at få alt med, og så var der isdessert. Drikkevarerne omfattede 4 øl til deling mellem 20.

Aftenturen i byen var meget interessant. Hele havneområdet havde været afspærret under den sovjetiske besættelse, og de historiske bygninger havde fået lov at forfalde. Man var i gang med at restaurere både de historiske havnebygninger og nogle af de smukke *art nouveau* bygninger fra slutningen af 1800-tallet. Byen var præget af mange åbne pladser, flotte blomsterudsmykninger og den aktive havn, hvorfra der blev udskibet kul. Mens de fleste var optaget af at tyde en lettisk indskrift på kirken, fandt Jan en Ravnefod mellem brostenene. 10 sekunder efter lå hele forsamlingen på knæ for at beundre den lille urt. Til slut besøgte vi en flot sandstrand lige ved havnen, forsynet med Blåt Flag.

Alt i alt en begivenhedsrig og meget vellykket dag.

Thøger og Bodil

Lørdag den 24/7 (lokalitet 5, 6, og 7).

Om morgenen var spisesalen pyntet med bryllupsbuketter fra aftenen før.

Dagens tur gik til naturparken omkring Engure-søen. På udturen kunne man erhverve Terkels fine liste med mange danske navne på de aktuelle planter.

Før byen Talsi var der tre enge på rad, hvor høet var slået og stadig lå der: Der gik 23 storke, og lige efter samme by så vi 5 storkere der med unger inden for godt 100 m!

Den første af dagens vandringer var ret så våd, og havde man ikke fået gummistøvler på, var det bedst med bare fødder!

Efter frokost gik vi ned mod stranden, hvor havet virkede meget som brakvand. Undervejs botaniserede vi på et tidligere skyttegravsanlæg.

Fra Gurli og Vera Jensen lyder følgende: Den larve, vi fandt på den lille pil ved stranden (den med rygskjold tegnet op med en hvid streg og ellers grøn med rødt hoved), er hermelin-skåbens larve, kaldet gaffelhale - *Dicranura vinula*. (Den fra forrige eftermiddag på Busk-Potentil fundne var larven til Lille Natpåfugleøjle, *Saturnia pavonia*). På stranden så vi desuden et

Fig 2. Botanisering i et kærområde domineret af Busk-Potentil (*Potentilla fruticosa*). Foto: Peter Wind.

par Coloradobiller (*Leptinotarsa decemlineata*). En stor botanisk oplevelse dér var de mange Rød Hullæbe (figur 3). På hjemvejen så vi den blå ko.

Lise + Inger Lise

Søndag den 25/7 (lokalitet 8 og 9).

Ventspils-Rézekne, 434 km. Stop: Udenfor Ventspils, ved Sten-de, før Púre, før Salaspils, arboret ved Skriveri, Asote borgbakke.

Morgenvækning ved 6-tiden af mågeskrig og allikeskræp. Udsigten fra vores vindue var til ældre folk, der skråede over plænen med fulde plastikposer - én med en bakke med røde bær i. Og en kone der gik og fejede med riskost og spand.

Afgang kl. 9:00. Forbi kulhavnen og det store jernbaneområde, hvor der kom et meget langt tog med kul (der udskibes fra Ukraine og Rusland).

Første stop lige uden for byen for at fotografere Blåtoppet Kohvede i vejkanthen. Udsigt til brede rabatter med mosser, laver og gipsurter og skov i lang tid. Ind imellem udsigt til huse med overdådige blomsterhaver og store køkkenhaver - ved mange huse en jordkælder med små skorstene på taget. Ved vigepladserne sad folk med blåbær og kantareller til salg.

Stop med udsigt til kollektivgård nær Stende. Ivars, som selv er opvokset på et kollektivbrug (hans far var ingeniør og hans mor økonom) fortalte, at flere sådanne enheder med forskellige funktioner udgjorde ét kollektivbrug.

Markerne her var meget store, og de fleste var opdyrkede. Det var det eneste sted, vi så mange køer på én mark, ellers var der kun få ad gangen.

Kafé- og toiletbesøg lidt før Púre, ikke meget botanik (hvis man ikke gik ind et sted der så ret privat ud). Lidt tættere ved byen mange køkken-kolonihaver, og det så vi på hele den videre tur. Mange køkkenhaver udenfor byerne. Ved et kort stop i skoven før Salaspils fandt vi Polsk Kohvede (som ligner den Blåtoppede Kohvede) - se forsiden.

Ved Salaspils er der en stor dæmning over Daugava - også kaldt vestlige Dvina og Dúna - til el-produktion. Der er yderligere to længere oppe ad floden, søerne dækker meget land, da

Fig. 3. Klon af Rød Hullæbe (*Epipactis atrorubens*) på stranden ved Engure søen. Her optrådte arten i uforskammede mængder. Foto: Peter Wind.

der ikke er meget fald på floden. Dæmningsbyggeriet gjorde, at der kom mange russere hertil.

Dvina - Dnjepr var en af vikingetidens veje til Miklagård (Byzants, Konstantinopel). I Lielvārde havde nazisterne en KZ- og udryddelseslejr. I sovjettiden var her et mønsterkollektivbrug med tilhørende landbrugs- og jordbrugsskole, landbrugsteknisk forbillede for Letland. De havde også et kor, som vandt Letlandsmesterskabet. Og byen er kendt for ølbrygning.

Frokosten spiste vi ved/i et arboret ved Skriveri, som blev lavet af en tysk godsejer omkring år 1900. Han samlede træer fra hele den nordlig halvkugle for at se, hvad der kunne trives i Letland, og lavede også større forsøgsplantninger. Nede ved flodbredten blev der slået græs med traktor og vi så storke på få meters afstand.

Turen væk fra hovedvejen gennem Plavinas og Knustpils (på nordsiden af Daugava overfor Jekabpils), gl. handels-, håndværker- og jødeby med mange smukke huse. Kort efter stop ved Asote pilskaln (borgbakke) med bl.a. Bakke-Svovlrod, Hjorterod og Flod-Snerre.

Videre ad hovedvejen, som nu havde skilte med »Maskava 725 km«. Maskava = Moskva. Letterne skriver alle udenlandske

navne på lettisk, også personnavne. Drengenavne skal ende på s, fx Tonijs Blāirs, Lánss Ármstrongs, Jans Ulrihs, Ivars. Pigenavne ender på a. Gennem et ret øde område, forbi sydkanten af det store højmosereservat Teici. Ikke mange storke, landskab med små bløde bakker. Folk, der kørte hø ind med hest og vogn, kæmpestore marker med hvide plastruller med hø, store kornmarker, mindre boghvedemarken.

God vej mestendels, rajon-(amts-)grænserne sås på vejbelægningen. Fremme ved Rézekne før 18. Nord for byen en del forfaldne, men tilsyneladende fungerende industribygninger. Rézekne er et jernbaneknudepunkt (med station 1 og station 2), på linierne Ventspils-Riga-Moskva og Warszawa-St Petersburg [det gennemgående tog kører dog længere østpå over Brest]; blev bombet under 2. verdenskrig. Der er en del gamle huse i udkanten. Hotel Latgale ligger i den sydlige ende af hovedgaden ved en plads med et stort frihedsmonument og med store russisk-ortodokse og katolske kirker ved siden af. Det er en høj murstensbeklædt betonbygning (red. byens højeste bygning). Badeværelset var ikke helt nyt, bl.a. med en slynge på varmtvandsrøret som radiator, og med en trækloids til at holde håndvasken på plads, men alt fungerede. De hurtigste af os fik et fotokopieret bykort i receptionen. Kl. 19:00 blev vi lukket ind i Kafejnica og fik god mad nydeligt anrettet, bedre end i Ventspils, og øllet var billigt (65 s. for 1/2 l). Vi to gik aftentur til et anlæg ved floden, med Hjertebladet Skræppe og store mørkerøde og lyserøde Kæmpe-Balsamin. En slyngplante med delte slyngtråde, som Mogens derfor identificerede som en Pig-Agurk og ikke en galdebær. Dagens botaniske oplevelse var Staklōs Hejre (»stakkels hejre«), der stod med gule støvknapper svævende under småaksene. Stor borgbakke med ruin. Deroppe sås silhuetten af en foroverbøjet skikkelse med rygsæk, dvs. en dansk botaniker (det viste sig at være Henrihs). På hjemvejen blev vi overrasket af en kraftig byge, stod i ly under et tagkæg og kom tørre hjem.

Dorte og Terkel

Mandag den 26/7 (lokalitet 11 og 12)

I går flyttede vi os 400 km i østlig retning. I dag vil det blive spændende at konstatere, om det har gjort en forskel. Kl. 6.45

Fig. 4. Daugava floden med artsrig flodbred og skræntskov. Foto Peter Wind.

blev vi vækket ved kirkeklokkernes 54 slag.

Disen lå tæt over byen. Hvordan mon vejret ville blive?

En tur på badeværelset vidnede om en anden form for byggestil end vest på. Man kunne fristes til at tro, at det kommunistiske styre byggede efter devisen: Hvorfor gøre det pænt, når det kan gøres grimt.

Morgenmad kl. 8⁰⁰ præcis, - vi stod pænt og ventede på adgang til spisesalen. Alt omkring måltiderne viste sig at være meget checket. Serveringsdamerne var meget alvorlige, hurtige og effektive. Portionsanretninger serveret ved bordene. Denne morgen: omelet, brød, marmelade, kaffe, te, 1 glas juice. (Det var ikke nok for alle, men det lokale supermarked var leveringsdygtig i lokal yoghurt, mysli mm.).

I dag kom vi lidt sent fra start. Først kl. 9²⁰ kunne Ole melde: "You can go". Også denne morgen lød Ivars morgenhilsen med et "Dear friends" efterfulgt af orientering om dagens forløb til nationalparken "Daugavas Loki" samt Peters morgenhilsen med et "Hjerteligt god morgen" efterfulgt af en vejrmelding: "Ustabil luft" samt en "fodtøjsmelding" udarbejdet i samarbejde med Ivars. Mon de har lært noget af meteorologerne? Det var noget med udsigt til kildevæld, i værste fald druknede gangbrædder – men *ingen garanti!*. Flere dages erfaring burde have lært os, at når vi får denne besked, så kan vi færdes tørskoet i sandaler.

På vej til lokaliteten passerede vi byen Aglona med den katolske kirkes højborg i Letland, en stor barokkirke med tilhørende gæsteboliger, alt i hvidt, velholdt og imponerende. Senere skulle det vise sig, at det var stort set det eneste motiv på postkort, der kunne støves op i Rézekne i hvert fald, når man kom sidst på turen rundt til kioskerne.

Formiddagens tur gik gennem blandet løvskov på stejle skræninger langs floddalen. Stien snoede sig gennem terrænet op og ned på små trapper med frønnede trin, på små broer over urskovslignende slugter med snævre kik nedover floddalen. Andre steder åbnede træerne for større udsigter, og man anede en flot blomstereng langs floden. Smukt og vildt, varmt og fugtigt, sol og skygge og MYG!

En af denne dags specialiteter skulle være Vortet Benved. Der var nogen tvivl om, hvori det vortede bestod, men da det første eksemplar var fundet, blev tvivlen fejlet bort. Stamme og grene er stærkt vortede. Vi bevægede os videre ned gennem den mørke skov ad de stejle sider. Næsten nede ved floden imponerede Vellugtende Hulsvøb et sted med sin mængde, og Nælde-Silke trivedes fint på brændenælderne.

Pludselig lå blomsterengen ved flodbredden som en åbenbaring i strålende sol. Et sandt orgie af farver og liv, smukt og overvældende! Her voksede Nådesurt, og Mogens fik et plus på sin "liste over sete arter". Også Langbladet Vortemælk og Soløje-Alant var dejlige at opleve (figur 4).

Frokosten i dag: Croissanterne er nu udskiftet med et rundstykke til ost i plastfolie samt stegte kartofler til hamburgerrygen En sympatisk forandring.

Efter frokost kørte vi ca. 20 km længere vestpå, hvor vi yderligere skulle besøge en flodeng ved Daugava. Vi gik dog kun på

Fig. 5. Kuglehusløg (*Jovibarba sobolifera*) i fuldt flor på tør, sandet bund under fyrretræer på bakkerne over Daugave floden. Foto Peter Wind.

tørre stier på dalsiden - i gummistøvler selvfølgelig. Der var en bakke med en meget flot udsigt over floden. Her voksede der Kors-Ensian i nogle få grupper (samt Kugle-Husløg i blomst, figur 5). De blev eftermiddagens højdepunkt, botanisk set. Tilbage ved bussen var det ikke kun fødderne, der var kogt.

Varmen havde "trukket tænder ud", men heldigvis sov storketælleren Bente ikke på tilbageturen. Dagens storketal: 46 stk.

Middag kl. 19 botanisk bestemt af Ingerlise og Jan: 3 skærmpplanter, 3 natskyggefamilie, 1 græskarfamilie, 1 korsblomstfamilie + 1 liljefamilie: Læs dildsuppe, (kalkun) med persille, gulerødder, kartofler, tomater, rød og gul peber, agurk, rødkål og løg.

Fra hotellets balkon kunne man se, at der var folkedans i parken på hovedgaden. Det lokkede en del af holdet. Vi nåede at se folkedans, inden det gik over til at være asfaltbal til "lettisk-top". Aftenen var sydlandsk varme, og alle nød det. Dagen sluttede med en utrolig smuk solnedgang.

Inge og Rigmor

Tirsdag den 27/7 (lokalitet 13 og 14).

Hermed et ydmygt forsøg på en dagsberetning, skønt vi i mellemtiden har nået den mørke november måned i vort lille svinefarmeland. En hjælp til min tågede hjerne har dog været et tiltrængt opkøb af et kort over Letland nogle måneder efter turen (måske var det derfor, at jeg ikke fandt det lettiske geoelement?). De ganske søde servitricer, så lidt kan jeg da huske, serverede til morgenmad bl.a. pandekager med appelsin og blomme ud over den obligatoriske toast. Rézeknes mange kirker omkring pladsen med statuen af Letgalens frihedsgudinde Mara var åbne, så vi boede rigtigt centralt på hotel Moskva, jeg mener Latgale.

Dagens botanisk meget interessante tur gik fra Rézekne østover via Ezernieki og vej nr. P52 til tæt på såvel den hviderussiske som den russiske grænse (nær Skaune) – ja, så tæt på, at Mogens Thornbergs fiskede efter muligheden for at komme ind i Putins Rusland, hvor denne ellers ganske berejste herre (Thornbergs altså) åbenbart ikke har været. Der var dog ikke tid til en fransk visit, men en udbrydergruppe forsøgte alligevel (forsætligt eller uforsætligt?) – holdet blev dog indhentet af

Ivars Kapucis, inden det blev ædt af en russisk bjørn.

Der var nu masser af fauna og flora at kigge på alligevel, idet faunaen mest gjorde sig bemærket i form af klæg og myg, således at botanikere i korte bukser var at sammenligne med japan-ske kamikaze-piloter. Der var dog også mange smukke dagsommerfugle i det varme og solrige vejr (fx Kejserkåbe og Nældesommerfugl). Floraen i skoven på Greblakalns, en bakke mellem 2 søer, omfattede østlige arter som Åben Kobjælde og Bleg Agermåne (voksende sammen med vor hjemlige Alm. Agermåne), så det var ikke kun Thornbergs (nu knap 5100 arter i Flora Europaea), der fik et par krydser på hitlisten der. Ligesom Januzs Larsens forsøgte jeg mig på hjemturen med en junglevandring langs den ene søbred - uden machete, hvilket resulterede mere i blod, sved og tårer end i interessante arter (dog fx Liden Steffensurt i skoven og Gifttyde på søbredden). For at koge af måtte man således tage sig en svømmetur i søen blandt snappende gedder.

Nær bussen, hvor der også blev holdt siesta (vistnok uden briller), var der i vejkanterne et artsrigt åbent parti med karplanter som Sand-Fruespejl og Polsk Kohvede foruden den i Danmark som værende giftig ansete svamp Kegle-Vokshat, der åbenbart nydes i Baltikum. Vor meget vidende leder Ivars – iflg. Peters Winds Letlands svar på Rasmus Ejrnæs – kunne under aftensmåltidet berette om, at flere af Letlands naturtyper ikke findes i det eksisterende EU-system (CORINE). Dagens fyrreskov (af Skov-Fyr, men med meget Rød Gran især på den nordvendte skråning) med underskov af Sort Dværghmispel og Vortet Benved må således noget kunstigt passes ind i en allerede eksisterende naturtype (og hvad gør man så, når Tyrkiet kommer med?). Grantræerne var i fremgang, og de lyskrævende arter det modsatte. Busklaget i skovtypen er jævnt fordelt (formentlig pga. tidligere (naturlige?) brande) således, at der næppe er forskel på det nord- og sydvendte urtelag.

På hjemvejen gjorde vi holdt ved den største (efter sovjetmagtens dræning af en pæn del af Lubans Ezers) af Letlands utallige søer, Razna Ezers. Flere botanikere benyttede lejligheden til en dukkert (det var også ganske lummert i dag) – i søen optrådte bl.a. Frøbid og Børstebledet Vandaks. Der var naturligvis også tid til den terrestriske flora: Stikanten bød på ærteblomstrede som Bjerg- og Humle-Kløver samt Knold-Fladbælg, mens markukrudtet fx talte Korn-Ridderspore, Gul Evighedsblomst og Kvast-Høgeurt. For vegetationsfanatikere var der en klat 6230 (surt græsland på silicium) i et kratbryn med typiske arter som Tormertil, Bleg Star og Kattesæk – endnu velkendte fra vort vemodige hjemland, før gyllen får rigtigt fat.

Og så var det igen tid for bagsædets ”storkepar” (fynske Benta Lambertsena og jyske Bjarnes Nielsens) til at genoptage deres fælles hobby med at tælle dagens utallige langbenede fætre (u’turen gav vist 81). Som slet og ret botaniker måtte man dag efter dag imponeres over, hvor tæt disse fugletossede mennesker kom på hinanden med dagens uafhængige tællinger. Måske havde de ligefrem en formel til at beregne antallet af storke i de utallige reder, vi defilerede forbi (udregningen må bl.a. være afhængig af siddehøjden i bussen!)? På den anden side kom

man også nok engang den berygtede redaktør af det lukningsstruede tidsskrift Fynsk Natur, Bents Søbys Madsens, overgang fra ornitologi til mykologi i hu: Han kom nemlig i tvivl om, hvorvidt de fugle, man talte gang på gang på gang på gang, måske kunne være de samme (det er således vanskeligt at afgøre, om en stork i en høstak på u’turen er den samme som endnu en stork i den samme høstak på hjemturen!).

Busturen havde været lang - og Bjarnes I konstaterede, at Bjarnes II foretog indgående bibelstudier (II var dog ikke den eneste, der var gået i kogehytte!). De endnu vågne kunne ud over diverse lokalkolorit se grøntsager som fx Hvid Stenkløver og Cikorie i vejkanterne foruden ikke mindst Kæmpe-Bjørneklo, som trives alt for godt på de bølgende enge. Denne velkendte skadeplante skal være indført til Letland af et stort kollektivbrug som ensilage til kreaturholdet – særligt udvalgt blandt de mange bjørnekløer i Kaukasus.

Jeg havde ved hjemkomsten planlagt en tur til Rézekne II, banegården mod nord, men den druknede i torden og lynild (turen altså). Efter gårsdagens besøg på Rézekne I, banegården mod vest, gik man nu nok heller ikke glip af så meget: Iflg. Ivars er sprøjtningen af Letlands baneterræn tiltaget efter selvstændigheden (Liden Kærlighedsgræs har det fx hårdt på baneterrænet i Riga) – fint skal det være. Således måtte man nøjes med et besøg i den lokale Bilka og lidt korridorsnak på det sovjetprægede hotel med elevatorer som taget ud af Det Tårnhøje Helvede (man kunne se hele vejen ned!). Jorges Frandsens havde fx mødt en russisktalende lette, der ville hilse sovjetmagten velkommen tilbage (og næppe som den eneste russiske lette).

Den lokale avis underholdt bl.a. med dagens Tour de France-duel mellem Lánss Ármstrongs og Januzs Ulrihs. På det lokale torv skulle der være striptease (naturligvis hankøn på lettisk: stripteazs) om 4 dage, så liberalismen har også nået det østlige Letland! Og i den lokale biograf gik Mela Gibsons film om Jesus (dette var endnu et lille sprogkursus: genitiven retter sig efter grundledet, så Mel Gibson her står som hunkøn!). Prisen var 0,60 Ls, men indkomsten er også derefter. Endelig havde jeg i dag turdet at åbne vinduet på værelset med ”parallelbalkon”, idet min nabo viste sig *ikke* at være en hviderussisk mafioso, men derimod en nobel dansk botaniker – nemlig den velkendte ekskursionsløve H.s C.s Brummerstedts.

Henrihs Tranbajers

Onsdag den 28. juli (lokaltiet 15).

Tænk, igen at vågne op til en dag, hvor Ivars skulle vise os endnu en af Letlands naturperler – Teici mose - vækket af kirkeklokkens ringen og 2 højtalende gadefejsker i selvlysende veste og med effektive birkeriskoste, der også kunne feje græsrabatter. Og der var meget rent alle steder, måske et positivt levn fra sovjettiden?

På hotellet i Rézekne havde vi fået mulighed for at spise morgenmad allerede kl. 7, så morgenen skulle bruges til noget. – Efter at ha’ siddet 1/2 time i den romersk katolske kirke og lyttet til menighedens (30 kvinder og 3 mænd) vekselsang med præsten forlod jeg kirken, gik forbi borgen, endnu en kirke, over

floden, forbi kedelige betonhuse og maleriske træhuse og kom til markedet. Folk var der allerede – med kartofler, hvede og rug i sække og spande, alle slags grøntsager, krydderurter i en klapvogn, skovjordbær og hindbær i kurve samt blåbær arrangeret på et stk. pap med »en ske« klippet af en plastikflaske eller dunk. En kone, der prøvede at sælge sine 5 blomsterbuketter, hjemmelavet ost, masser af stauder o.m.a.

Så var der slagterhuset, hvor et utal af kvinder arbejdede og et par mænd stod med slagterkniven i hånden. Og alle »blik-containerne«, hvor ALT kunne købes fra søm i løs vægt til kæledyr.

Vi kørte fra hotellet kl. 9. ud gennem kvarterer med kedelige boligblokke - pludselig sluttede byen og landet begyndte. Der var ca. 80 km til Teici mosen.

Bilister holdt allerede i vejkanterne, folk var med deres kurve inde i de lyse skove med de høje træer og med den grønne bundvegetation for at plukke bær og samle svampe. Dyrkede marker, enkelte udyrkede ind imellem, masser af høstakke, der lå over træstativer, så høet bedre kunne tørre – og så storkene, der spankulerede rundt alle vegne. I dag viste det sig, at jeg skulle se 19 – i går gik der over 30 storker bag en mand, der pløjede - var det virkelig rigtigt?

Vi kørte mod vest og kom igennem Vilani, over floden Malta, i retning af Jekabpils og drejede efter 35 km nordpå mod Madona. På denne egn med de meget store, flade marker, hvor høet var maskin«stakket», havde nogle af Letlands største kollektive landbrug ligget - landets kornkamre. Vi kørte forbi marker, dyrket med Kæmpe-Bjørneklo (indført fra Kaukasus omk. 1955), som senere skulle ensileres til foder. Husene, hvoraf en del havde kampestensvægge, var rimeligt velholdte, men kampestenskonstruktioner, hvor alt træværk var væk, sås også – af og til.

Nær Metriena drejede vi østpå ned ad en grusvej, og snart standsede bussen. Forfriskende blæst, fugtig luft, 25°C, grusvejens brede kanter lå forførende himmelblå, tusindvis af høje cikorer, og ind imellem Gederams og Kongelys – et sandt farveorgie.

Desuden sås Skov-Angelik, Pimpinelle, Nikkende Limurt, Snerle-Pileurt, Bitter Bakkestjerne, Humle-Sneglebælg og meget andet, som kun de skarpe botanikerejne så, alt imens lyttede vi til Bævreans nervøse sitren og gik de ca. 5 km hen til Teici naturreservat.

Ved »indgangen« til denne Baltikums største og af mennesker uberørte mose (19.337 ha), fortalte reservatets guide os om mosen, hvor besøgende ikke, selv om der på store dele af den 6 km lange rute var udlagt brædder samt en hængebro, måtte færdes alene (figur 6).

Teici mose havde et rigt fugleliv : islom, blå og sort tjur, 20 par ynglende traner, sort stork, kongeørn, pirol o.m.a., og om foråret samt i høsten hvilede og fouragerede mange traner (200-1200 individer) og gæs dér. Seks ulve, 16 elge og brune bjørne var set, desuden 250 bævere, oddere, vildsvin mm - samt mange sjældne planter. Af de store øer i mosen fremhævede han Siksala (200 ha), fordi bopladsen stadig var beboet af 3

Fig 6. Efter introduktionen på lettisk, engelsk og dansk er vi klar til vandringer i den store Teici mose. Foto: Peter Wind.

familier – efterkommere af folk (letter), der for flere hundrede år siden var flygtet dertil fra den russiske tsar.

Stien ind til udsigtstårnet og bopladsen på Siksala var meget varieret. Vi kom bl.a. gennem åbne lyse områder med små spredt voksende, bonsaiagtige fyrretræer, hvorunder der voksede de planter, jeg holder allermost af og kender bedst fra fjeldene i Grønland: Revling, Tyttebær, Mosebølle, Blåbær, Mose-Post (og Læderløv, figur 7), Hedelyng, Rosmarinlyng osv. Derfor nød jeg den del af turen meget. Vi gik igennem birkesumpe, hvor stammerne var høje og stod så tæt, at det nærmest lignede et rullende birkebarktapet, når man gik forbi. Vi så bæverboer, 1½ m høje og 3 m i diameter samt en slange!!

Nogle spiste frokosten på Siksala, andre ved en sø, nogle var oppe i det 28 m høje tårn, andre så på de forladte huse med den karakteristiske trætag-beklædning, og frugttræer, der ikke havde været beskåret i mange år. Ved de beboede huse lå velpassede urtehaver, kartoffelstykker og blomsterbede, sågar en gammel vippebrønd så vi der. Et par af vores deltagere blev inviteret indenfor til nyslyngnet honning.

På turen tilbage, forbi en sø med åkander, var farveintensiteten her sidst på dagen blevet større. Lige inden vi forlod mosen, sås Leverurt.

På busturen hjem var der som sædvanlig dejligt stille i bussen, alle slappede af oven på en utrolig god dag. Mange TAK til arrangørerne.

Ellen

Torsdag den 29/7 (lokalitet 16 og 17).

Over morgenmaden hørte vi, at HC havde låst sig ind til en fremmed dame – nøglerne passede åbenbart til alle værelser. Det er nok det hotel, vi mindes bedst fra turen, og det var med lidt vemod, at vi sagde farvel til det usædvanligt gode café-personale og det Picasso-agtige toilet. Inden vi helt forlod byen kl 9, styrtede vi rundt for at nå at se de seværdigheder, bl.a. kirkerne der havde været vores naboer i flere dage.

Da bussen havde forladt Rézekne fortalte Peter om dagens tur og de kommende dage i Riga. Terkel fortalte dernæst om, hvad man kunne finde om letlands flora på nettet (www.latvijaasdaba.lv/2/default.asp?en). Samtidig kørte vi i

Fig 7. Mose-Post (*Ledum palustris*) i selskab med den østlige højmosseart Læderløv (*Chamaedaphne calyculata*) vokser langs naturstien i Teici mosen. Foto: Peter Wind.

typisk dansk sommervejir igen over floden Malta. Storkene legede i luften i den gode vind. Og på marken så søstrenes skarpe øjne en rørhøg. Ole blev helt overmodig og tog ordet glad i sind – han sang muntert om pigen på altanen.

Telefonpælene var mange gange bundet til betonpæle. Dette sker, fordi man ikke har trykimprægneret træ, og derfor må bruge en anderledes måde til at hindre pælene i at rådne.

Vi kørte mod Jekabpils og op mod Madona og højlandet. Vegen bugtede sig i bakke og dale med søer. I det fjerne så vi den 311 meter høje top mærket med et rødt tårn. Ved 11-tiden stoppede vi i Vecpiebalgas, hvor nogle kastede sig over kaffe, øl og store vodka sjusser. Andre botaniserede ved søen og fandt blomstrende blærerod og edderkopfigurer.

Denne dag blev et studie i høstakke: Den ældste version var bygget over et stativ, og havde et hul gennem høstakken. Mere moderne ”høstakke” lignede roulader, indbundet som de var i grøn eller hvid plastik. Enkelte havde kun plast på toppen. De mange hømærker stemte dårligt med de ganske få køer, vi så. Måske bruges høet ikke og dyrkes kun for EU-støttens skyld.

Vi kørte igennem et område præget af skovbrug – der var mange fældede områder, biler fyldt med træstammer og mange savværker. På vejen mod Riga var der vejbyggeri i gang mange steder.

Så nåede vi frem til Ligatne nature trails. Ligatne er grundlagt som en by for papirmøller. Vi spiste vores frokost før vi gik ned til floden og så den primitive trækfærge i funktion. Birte blev fragtet med frem og tilbage på tømmerflåden. Som sædvanligt kiggede vi på vegetationen langs floden, men der var ikke meget nyt. Igen så vi et træ pakket ind i kejserkåbens spind. Før turen gik videre, måtte vi bare have kaffe.

Turens sidste stop var Livkalus, hvor nogle tog sig en kaffepause på hotellet, medens andre travede ned til floden i Ravens Gorge. Da vi kørte fra stedet igen, blev vi stoppet af store skærvebiler, der var i gang med at lave vejen. Efter en længere ventetid tog chaufføren hårde ord i brug, og vi blev sluppet igennem. Nu gik det mod Riga på en 2-sporet motorvej – og samtidig kom trafikken. På turen gennem Riga fortalte Ivars om de

mange skønne, gamle bygninger samt lidt om Riga’s historie.

Endelig nåede vi frem til Hotel Viesnīca, som lå uden for Riga ved siden af byens nye ishockeystadion, der skal bruges ved VM i 2006. Men ellers var området præget af nybyggeri. Området har tidligere været overdrev, der jævnligt blev oversvømmet. Men nu er det drænet.

På hotellet havde vi masser af plads, og byens bedste brusere med masser af vand – sammenlignet med de andre steder. Midt dagen ønskede mange at gøre let efter den lange dag i bussen. Derfor blev den indtaget i hotellets cafeteria. Men let – nogle ventede i 2 timer på maden! En lidt frustrerende afslutning på en dejlig dag.

Ruth

Fredag, den 30/7 (lokalitet 18 og 19).

Dagens referenter er på den første, men næppe sidste tur med Dansk Botanisk Forening.

Her på den sidste ekskursion i naturen glider tankerne tilbage til starten i Ventspils, hvor vi med undrende øjne så mændene falde på knæ på byens brolægning og ærbødigt nærme næserne til en stor, brun rist: Det her bliver alvorligt.

Fig 8. En af engens attraktioner er Sump-Angelik (*Angelica palustris*). Foto Peter Wind.

I dag starter turen med Peters parole, der lyder nogenlunde som Storm P's: "Far i vej folkens, og støvlerne være med jer." Dagen skulle blive bemærkelsesværdig ved det, at Inger Lise er antruffet uden lup, og Ivars udtalte de berømmelige ord: "I don't know".

Målet er Kemerī nationalpark, Lielupe og Daugavas udløb sydvest for Riga.

Vi kører ud af Riga med de mange flotte og særprægede huse, der som regel er restaurerede eller i gang med at blive det, de gamle træhuse og i kontrast lige ved broen Hansa Banks moderne kæmpekompleks med flotte sving og afvisende spejlglasruder.

Så er vi omgivet af Riga-Fyr og Darmstadttskernes uheldigt omplantede fyrretræer fra hjemlandet.

Første lokalitet finder vi omkring informationsstationen, der tidligere var et hotel ved navn "Jautrais ods", oversat "Den glade Myg".

Jurmala-området ved Kemerī-parken var i sovjettiden ferie- og rekreationssted for rige russere, som kom hertil med tog. Nu er her delvis forladte hoteller. Navnet Kemerī kommer af de svovl- og mineralholdige kilder, der bl.a. medførte anlæg af et stort kurhospital.

Aske- og elletræer prøver at nå en lysegrå himmel. Den glade myg er ikke single længere; der er et summende jubelkor i skoven.

To kæmpehvepse har fundet et stille sted, fordi de gerne vil være flere. Spætmejsen skælder ud over den lange række af mennesker, der i gåsegang og adstadigt tempo, fremmumlende latinske plantenavne, har indtaget dens skov.

Ved en lille bæk i parken finder vi en nysselig Rosen-Dueurt. Et andet sted mødes den lyserøde Kæmpe-Balsamin med den store gule Spring-Balsamin og Småblomstret Balsamin.

Vi samles om nogle velgørende frokostpakker i nærheden af kurstedet. Vejret veksler, lidt blå himmel og en kort byge, før vi går i bussen og triller til næste stop ved "Klondaika", kaffehuset med den rustikke charme, røde petunier og stærk kaffe eller te.

På den igen - vi kører til flodmundingen og slippes løs i en fugtig, grøn eng. Lunt, behageligt vejr. Herligt at gå i engen langs flodarmen, hvor vi finder kønne, pinkfarvede Gladiolus og masser af afblomstrede. I fantasien bliver de lyserøde igen, så vi "ser" engen, som den må have været tidligere på året.

Vi prøver at undgå at trampe på de små Pukkellæber og møder en i Danmark sjælden Kær-Fladbælg (samt Sump-Ange-lik, figur 8).

I kanten af en grusvej træffer vi en skærmpolte med både lyserøde og hvide blomster og meget fine, lette, grønne blade. Konferencen. Ivars tilkaldes. "A new plant", panderynken, "I don't know". Mer' snak, så ankommer Mogens, som med myndig røst får det sidste ord: "Russerkørvel!"

Et ledvogterhus med ledvogter, bomme og ankommende tog bliver fotomotiv, mens Thøger jagter en lille perlemorsfugl.

Efter hjemkomsten til hotellet samles vi kl. 18.30 og kører i bus til en restaurant, som Ivars har fundet til os. - Hvad kan den mand ikke finde til os! - Der er pyntet et langt bord med

plads til alle. Forretterne burde være fotograferet til et magasin med de smukke farver og fantasifulde sammensætninger. Mange spændende hovedretter, som vi vælger imellem. Dertil svingende ølkrus eller velsmagende fransk rødvin.

Heldigvis var der diverse urter i forret, suppe og dessert. Og så er det slut på en dejlig dag, der endte med, at vi skålede i øl og rødvin og botaniserede i suppen.

Gurli og Vera - eller VAR det omvendt?

Lørdag den 31/7.

Den sidste dag tilbragte vi i Riga. Her var mulighed for at se den gamle Hansestads mange seværdigheder og få shoppet. Her kan i flæng nævnes den gamle bykerne, Vecrīga, hvis mange gamle, smukke bygninger ved nænsom restaurering er kommet til ære og værdighed igen efter mange års forfald under sovjettiden. I Vecrīga er mange gader og stræder forvandlet til et hyggeligt net af gågader. På pladser og torve er det muligt at slå sig ned og få tørsten slukket. Der er et bredt udvalg af kafeer og restauranter, hvor sulten kan blive stillet.

På den anden siden af Hovedbanegården ligger de gamle Zeppelinhaller (læs også H. Tranbajers bidrag længere henne i rapporten). Dette område er forvandlet til Nordeuropas største marked. Her kan man købe alt. Den ene hal er forbeholdt slagterivarer, mens den næste huser mejeriprodukter. I den tredje kan der købes friske grøntsager og frugter, og den fjerde nærmest Daugava floden huser en mangfoldighed af fisk. I bassinerne bagerst i hallen svømmer levende fisk.

I de bagved liggende magasiner bugner det med tøj i små, trange boder. Af og til er man i tvivl om den person, der står i boden er en påklædningsdukke eller levende; en bevægelse fra personen afslører den sande identitet. Arealerne mellem bygningerne er plastret til med både stationære og mere interimistiske boder. Her faldbydes planter i potter, afskårne blomster, plastikblomster, lædervarer, elektronisk isenkram, parfume, bøger mm. I kælderen under det ene varehus ligger en specialforretning, der udelukkende sælger de lokale drikkevarer som Riga balsam, diverse vodkaer og likører.

Bag magasinerne ligger endnu en stribe boder, der bugner med tøj, fodtøj og andre beklædningsgenstande. I nogle særskilte bygninger befinder sig isenkram, håndværksartikler, værktøj, reservedele til biler, landbrugsredskaber mm. Hvor alt tojet er nyt, har noget af isenkrammet en vis patina og virker, som det har været brugt godt og grundig før. Der falbydes sågar sidste nyt i rustne søm, skruer og skiver. Ærgerligt, at man ikke kan sproget, for man kunne nok slå en god handel af.

Sidst på eftermiddagen blev vi samlet op af vor gode chauffør, der kørte os sikkert til lufthavnen. Undervejs benyttede turlædsen lejligheden til dels at takke chaufføren for god og sikker kørsel i Letland, dels Ivars, der var med i bussen, for en fortræffelig og veltilrettelagt tur rundt til nogle af de bedste botaniske lokaliteter i Letland, også selv om vi måtte køre en del kilometre for at nå frem til stederne. Men alle har været de lange køreture på bulede, snævre landeveje værd.

Peter

Den hvide stork – *Ciconia ciconia ciconia*

I Letland kaldet: stárkis (starkis), gands eller svételis (svetelis).

Letland har både sorte og hvide storke. Vi traf kun den hvide, så det følgende handler om den.

Storken overvintrer i tropisk Afrika og vender tilbage til yngleområderne sidst i marts og først i april. Der lægges 1-7 hvide æg og begge fugle ruger fra det første æg er lagt. Ungerne klækkes efter 33-34 døgn. Begge forældrefugle deltager i opfostringen af ungerne i de næste ca. 2 måneder, hvorefter disse er klar til at forlade reden.

En stork kan i heldigste fald blive op til 20 år, men mange kommer af dage væsentligt før på grund af sygdom, fødemangel, rovdyr, karambolage med el-ledninger eller forgiftning og mange unge storke dør, fordi de bliver viklet ind i bindegarnsrester, der flyder på markerne, som efterladenskaber fra hø høsten.

Også i Letland er storkene omfattet af en slags folkelig beskyttelse: Den synes ikke at have været særligt efterstræbt som jagtobjekt. Det betyder lykke at have en storkerede på huset og en sådan skulle i øvrigt beskytte mod lynnedslag og ildebrand. Små letter bliver også bragt af storken.

Storken har egentligt kun været talrig beboer i Letland gennem de sidste ca. 200 år. Før den tid var landet for skovklædt til, at hvid stork trivedes. Senere, da landbruget bredte sig, og skoven blev ryddet i større områder, fandt storkene muligheder for redepladser og føde.

Storken er omtrent altædende: levende og døde smådyr, insekter og fugleunger (f.eks. ællinger), alt ryger ned, blot det kan sluges.

Trods de relativt gode forhold, som storkene har i Letland, har antallet været vigende gennem 70'erne og 80'erne. Denne nedgang synes dog at være delvist stoppet, idet storkeantallet igen var på vej opad i 90'erne.

Storketætheden i landet spænder fra over 60 reder pr. 100 km² i den vestlige del, til den noget lavere på under 30 reder pr. 100 km² i den østlige del.

Midt i 90'erne blev der registreret godt 10.000 beboede reder, med i gennemsnit godt 2 unger pr. rede. De unge storke trækker først afsted mod vinterkvartererne, og i slutningen af august er alle storke fløjte sydpå.

Almindelig landlig idyl i Letland, et storkepar på reden i toppen af en elmast i et temmelig ekstensivt dyrket landbrugsland. Abava. Foto: Peter Wind.

Storketælling fra bussen: i alt 789.

Dagens storketal:

Torsdag den 22. juli: 41

Fredag den 23. juli: 60

Lørdag den 24. juli: 151

Søndag den 25. juli: 138

Mandag den 26. juli: 46

Tirsdag den 27. juli: 81

Onsdag den 28. juli: 102

Torsdag den 29. juli: 168

Fredag den 30. juli: 1

Lørdag den 31. juli: 1

*Med venlig hilsen
Bente Lambertsen*

Vokshatte og andre svampe i Letland

Af Henrihs Tranbajers

Den aldrende svamp forsøger sig denne gang med en artsliste vedrørende de svampe, der blev fundet på DBF's sommerudflugt til Letland – nu med hovedvægten på vokshatte og andre let genkendelige ”danske” arter, så man ikke kommer alt for meget på mykologisk glatis. Den i forvejen tvivlsomme videnskabelighed er yderligere maskeret af en række causerende bemærkninger.

Ekskursionen lå noget senere på året (ultimo juli) end de foregående års sommerudflugter til Slovenien (juni-juli 2003), Bulgarien (maj-juni 2002) og Thüringen (juni-juli 2001). Desuden havde den lettiske sommer indtil vor tur været ganske kølig, ligesom især de første dage i Ventspils blev ledsaget af nogle heftige regnbyger. Der blev således set flere svampe på udflugten til Letland end på de 3 førnævnte sommerudflugter tilsammen. So what a pity we did not bring the expert! Til gengæld fik gummi-støvler vist deres værdi!!

Fælles for alle 4 ture var, at Kegel-Vokshat blev set – den er også kendt for at være udbredt i stort set hele verden: Den findes fx i laurbærskovene på De Kanariske Øer, i indtil næsten 5 km's højde i Andesbjergene i Peru og i odenseanske vejkanter, ligesom den skal have forårsaget dødsfald i Indonesien.

Vokshatte

Følgende vokshattearter er kendt fra Letland iflg. kortene hos Boertmann (1995):

Eng-Vokshat (*Hygrocybe pratensis* var. *pratensis*)

Snehvid Vokshat (*H. virginea*)

Rødbrun Vokshat (*H. colemanniana*)

Stinkende Vokshat (*H. nitrata*)

Papegøje-Vokshat (*H. psittacina* var. *psittacina*)

Mønje-Vokshat (*H. miniata*)

Kantarel-Vokshat (*H. cantharellus*) (foto 27907)

Cinnober-Vokshat (*H. coccinea*)

Voksgul Vokshat (*H. ceracea*)

Skarlagen-Vokshat (*H. punicea*)

Rosenrød Vokshat (*H. calyptriformis*)

Grøngul Vokshat (*H. citrinovirens*)

Gul Vokshat (*H. chlorophana*)

Trævlet Vokshat (*H. intermedia*)

Daddelbrun Vokshat (*H. spadicea*)

Spidspuklet Vokshat (*H. persistens*)

Kegel-Vokshat (*H. conica*) (foto 27769 (Greblakalns))

Under ekskursionen blev der set 3 af de ovennævnte arter (**med fed**), mens det ikke lykkedes mig at opstøve Tørvemos-Vokshat (*Hygrocybe coccineocrenata*) som ny for Letland, skønt ivrig spejden efter denne art i Teici-højmosens *Sphagnum*-flader. Alle arterne i listen kendes også fra Danmark. Rosenrød Vokshat er dog meget sjælden hos os, hvorfor jeg ligeledes spejdede efter denne art på egnede steder, men forgæves. Medbragte fotos af arterne blev forevist de lokale ledere.

I og omkring råstofgraven i Drubazas-området (lokalitet 3) i Abava-dalen den 23. juli sås 2 arter af Vokshat - under opsyn af den lokale bonde, som fornuftigvis vogtede over sine orkidéer. Levestedet er (omend ”sekundært”) kalkgræsland (habitatnaturtype 6210), hvor vokshattene voksede sammen med fx Alm. Månerude, Alm. Ene, Humle-Sneglebælg, Alm. Mælkeurt, Håret Høgeurt, Kalk-Blåaks og Langakset Trådspore. De færreste frugtleger var der af **Gul Vokshat**, mens den mest hyppige art ved første indskydelse formodedes at være Mønje-Vokshat.

Det er imidlertid bemærkelsesværdigt, at ”Mønje-Vokshat” i Abava-dalen optræder på kalkrigt græsland, idet den i Danmark overvejende ses på mere eller mindre surt græsland – i Fyns Amt findes den således mest i habitatnaturtypen 6230 (artsrigt græsland på silicium). Bruun & Ejrnæs (1998) nævner ligefrem Mønje-Vokshat som foretrækkende stærkt sur bund. Ved et check i mit gamle monokulære mikroskop, erhvervet i sin tid af den legendariske skoleinspektør Bent Buhl-Petersen, ses da også, at stort set alle sporerne er bredt ellipsoidiske. Med andre ord må der være tale om **Kalk-Vokshat** (*Hygrocybe calcephila* (cf.)), hvis udbredelse i Europa er dårligt kendt. Den er sjælden eller overset i Danmark, ligesom den er kendt fra England, Holland, Tyskland, Østrig og Schweiz (Boertmann 1995). Kalk-Vokshat er formentlig ny for Letland, idet belæg og fotos dog bør checkes af en ekspert. Denne art er i felten så godt som identisk med Mønje-Vokshat, men savner dennes andel af indsnørede sporer.

Kegel-Vokshat blev set med 3 frugtleger i den artsrige, græslandsagtige vejkant ved grusvejen henimod bakken Greblakalns (lokalitet 13) den 27. juli. Lokaliteten var sydvendt og således ganske soleksponeret trods træerne omkring vejen – blandt karplanter noteredes fx Humle-Sneglebælg, Sand-Fruespejl, Korsknapp, Alm. Røllike, Gul Evighedsblomst og Håret Høgeurt. Endvidere blev Kegel-Vokshat set med ét eksemplar i den lange sti på den gennemgående balk i højmosen Teici den 28. juli. Her sås også Grubet Foldhat (og på en anden balk fx Eng-

Figur 1.
Tv. Gul Vokshat på frimærke fra Færøerne,
th. Panter-Fluesvamp på frimærke fra Honeckers DDR.

blomme, så balkene er – lidt overraskende – mere næringsrige end selve højmosenplanet).

Når der i min andel af dagbogscirkuset står at læse, at den i Danmark som værende giftig ansete Kegel-Vokshat nydes i Baltikum, er der tale om en beklagelig lapsus pga. en fejltolkning af en internetudskrift. Ikke mærkeligt, at Ivars så lidt mærkelig ud i hovedet, da jeg spurgte, om han også drak den! Pas på med dét internet – og eksperimentér endelig ikke med Kegel-Vokshat!!

Det bedste Vokshattefund var ét frugtlegeme af **Kantarel-Vokshat** i den mere eller mindre sumpede løvskov ved Kemer (lokalitet 18) den 30. juli. Fundet blev ikke overraskende gjort af den kendte storke- og svampeekspert Benta Lambertsena, medlem af den berygtede fynske svampestudiegruppe Pa'hati. Den spinkle, men smukke rødorange svamp med de fjerne lameller stod langs en sti i en mosrig tue under Ask, El og Elm. I mos-tuen stod meget Blåbær – og lidt efter mødte vi en af turens mange blåbærplukkere, som ikke elsker at blive fotograferet.

De fleste fund af Kantarel-Vokshat i Fyns Amt er gjort på overdrev, men den findes også i de fynske ellesumpe (og er ved nærmere eftersøgning sikkert hyppigst her) – fx næsten altid i mængde i ellesumpen i den nordøstlige del af Helnæs Made. Kantarel-Vokshat, der er gullistet i Danmark, ligner Tørvemos-Vokshat til forveksling (også mikroskopisk!), men hatskællene bliver ikke mørke.

33 arter af storsvampe er af en svensk arbejdsgruppe (Internet 1) foreslået til at blive optaget på Habitatdirektivets appendix 2 (hvor bl.a. orkidéen Mygblomst i forvejen findes). Af disse 33 arter findes de 5 i Letland (smlg. med 12 i Danmark, der er langt bedre undersøgt). De 5 lettiske arter kendes fra i alt 47 lokaliteter i Letland, hvoraf 57% er omfattet af NATURA 2000-lokaliteter (habitatområder og fuglebeskyttelsesområder). Lokalitetsantallet må dog formodes at vokse ved den planlagte tiltagende udforskning af den lettiske natur (forhåbningsvis inden ”velmenende udenlandske investorer” som danske svinebønder og Pindstrup Mosebrug har ødelagt Letlands natur!).

Blandt de 5 lettiske arter, der foreslås til Habitatdirektivets appendix 2, er Rosenrød Vokshat (*Hygrocybe calyptriformis*), der overvejende (men langtfra altid) findes på kalkgræsland (habitatnaturtype 6210). Arten kendes dog kun fra én lokalitet i Letland – og denne er ikke omfattet af NATURA 2000, ligesom arten (endnu) ikke synes optaget på den lettiske rødliste (det er 3 af de 5 andre foreslåede arter). Den letgenkendelige art med spidst kegleformede (nærmest som Ku Klux Klans nathue), lyserøde frugtlegemer er også meget sjælden i Danmark.

Andre svampe

Endelig følger en artsliste over andre let genkendelige ”danske” arter, som vi så i Letland fra vest til øst. Den hosstående artsliste følger den systematiske rækkefølge i Danske Storsvampe (Vesterholt & Petersen (red.) 1990) – for sæksvampenes vedkommende dog i Illustreret Svampeflora (Lange & Lange 1978). I listen indgår kun taxa bestemt til art – vi så mange andre:

Skjold-Bægersvamp (*Peziza scutellata*)
Grubet Foldhat (*Helvella lacunosa*)
Kruset Foldhat (*Helvella crispa*)
Meldrøjersvamp (*Claviceps purpurea*) (på Rørhvene)
Lille Guldgaffel (*Calocera cornea*)
Rynket Lædersvamp (*Stereum rugosum*)
Håret Lædersvamp (Gul Lædersvamp) (*Stereum hirsutum*)
Svovlporesvamp (*Laetiporus sulphureus*)
Flad Lakporesvamp (*Ganoderma lipsiensis*)
Tøndersvamp (*Fomes fomentarius*)
Randbæltet Hovporesvamp (*Fomitopsis pinicola*)
Rank Koralsvamp (*Ramaria stricta*)
Kløvblad (*Schizophyllum commune*)
Galderørhat (*Tylopilus felleus*)
Brungul Rørhat (*Suillus luteus*)
Rødsprukken Rørhat (*Boletus chrysenteron*)
Netstokket Indigo-Rørhat (*Boletus luridus*)
Spiselig Rørhat (Karl Johan) (*Boletus edulis*)
Brun Birke-Rørhat (*Leccinum scabrum*)
Grå Slimslør (*Gomphidius glutinosus*)
Alm. Netbladhat (*Paxillus involutus*)
Alm. Tragthat (*Clitocybe gibba*)
Bredbladet Væbnerhat (*Megacollybia platyphylla*)
Rødgrå Grynhat (*Cystoderma carcharias*)
Elledans-Bruskhat (*Marasmius oreades*)
Bestøvlet Fladhat (*Collybia peronata*)
Knippe-Fladhat (*Collybia confluens*)
Løv-Fladhat (*Collybia dryophila*)
Rødægget Huesvamp (*Mycena rubromarginata*)
Skær Huesvamp (*Mycena pura*)
Sodfarvet Skærmhat (*Pluteus atricapillus*)
Panter-Fluesvamp (*Amanita pantherina*)
Rødmende Fluesvamp (*Amanita rubescens*)
Grå Kam-Fluesvamp (*Amanita vaginata*)
Candolles Mørkhat (*Psathyrella candolleana*)
Ring-Glanshat (*Panaeolus semiovatus*)
Knippe-Svovlhat (*Hypholoma fasciculare*)
Plettet Flammehat (*Gymnopilus penetrans*)
Kanel-Slørhat (*Cortinarius cinnamomeus*)
Forskelligformet Muslingsvamp (*Crepidotus variabilis*)
Sværtende Skørhat (*Russula nigricans*)
Okkergul Skørhat (*Russula ochroleuca*)
Birke-Skørhat (*Russula flava*)
Gran-Mælkehat (*Lactarius deterrimus*)
Sødlig Mælkehat (*Lactarius subdulcis*)
Krystal-Støvbold (*Lycoperdon perlatum*)
Pære-Støvbold (*Lycoperdon pyriforme*)

Iflg. Januzs Larsens kunne man i en boglade i Riga erhverve sig en illustreret lettisk svamperødliste – og også Ivars Kabucis oplyste, at den er udkommet. Førstnævnte botaniker, der jo er en kendt bogconaisseur, mente dog, at bogen var for dyr, så der blev ikke erhvervet litteratur af blivende værdi ved denne lejlighed. Dog er det lykkedes mig at opchippe på Internettet, at 38

af 4000 lettiske svampearter er på rødlisten (dvs. Letlands Red Data Book) (Internet 2).

Blandt Letlands mykologiske skatte (Internet 3) er Safrangul Fedtporesvamp (*Aurantiporus croceus*), der kun vokser på store gamle egetræer – og som er truet overalt i Europa. Oksetunge (*Fistulina hepatica*) og Tueporesvamp (*Grifola frondosa*), der også vokser på gamle egetræer, er stadig hyppige (de findes endog i Riga) – ligesom vel Svovlporesvamp (*Laetiporus sulphureus*), som blev set i alléen af gamle lavbevoksede egetræer op til grusvejen, der førte ned i højmosen Teici. "Brandticka" (*Pycnoporellus fulgens*), der findes på døende gran- eller birketræer, er meget sjælden i Skandinavien (og manglende i Danmark), men endnu hyppig i de lettiske naturskove, før kapitalismen for alvor tager ved.

Ude & Hjemme

De talrige "håndværkertilbud", som flankerede vor vej tværs gennem den tidligere sovjetrepublik, er næppe heller tabt bag en vogn, når det gælder en artsrig funga. Som et kuriosum kan det nævnes, at Maris Verpakovskis (stjernen på det lettiske fodboldlandshold) kunne ses på plakatsøjler i Riga reklamerende for Garnier skælshampoo – en noget overflødig oplysning?

Undervejs gennem Letland blev der også set en del "svampe" forklædt som mennesker. Mogens Thornbergs og undertegnede løb således ind i 4 skummelt udseende personer i en gammel sovjetbil i det "udbombede" kollektiv i fyrreplantagen nær havnen i Ventspils. Kapitalismens indtog i denne en af Europas største havne vil dog helt sikkert få has på alle disse elementer!

En og anden læser vil her nok indvende, at de 4 bemeldte personer måske også har omtalt de 2 danske botanikere, der havde søgt ly for en kraftig regnbyge, i skumle vendinger (skudt blev vi dog trods alt ikke).

Tak

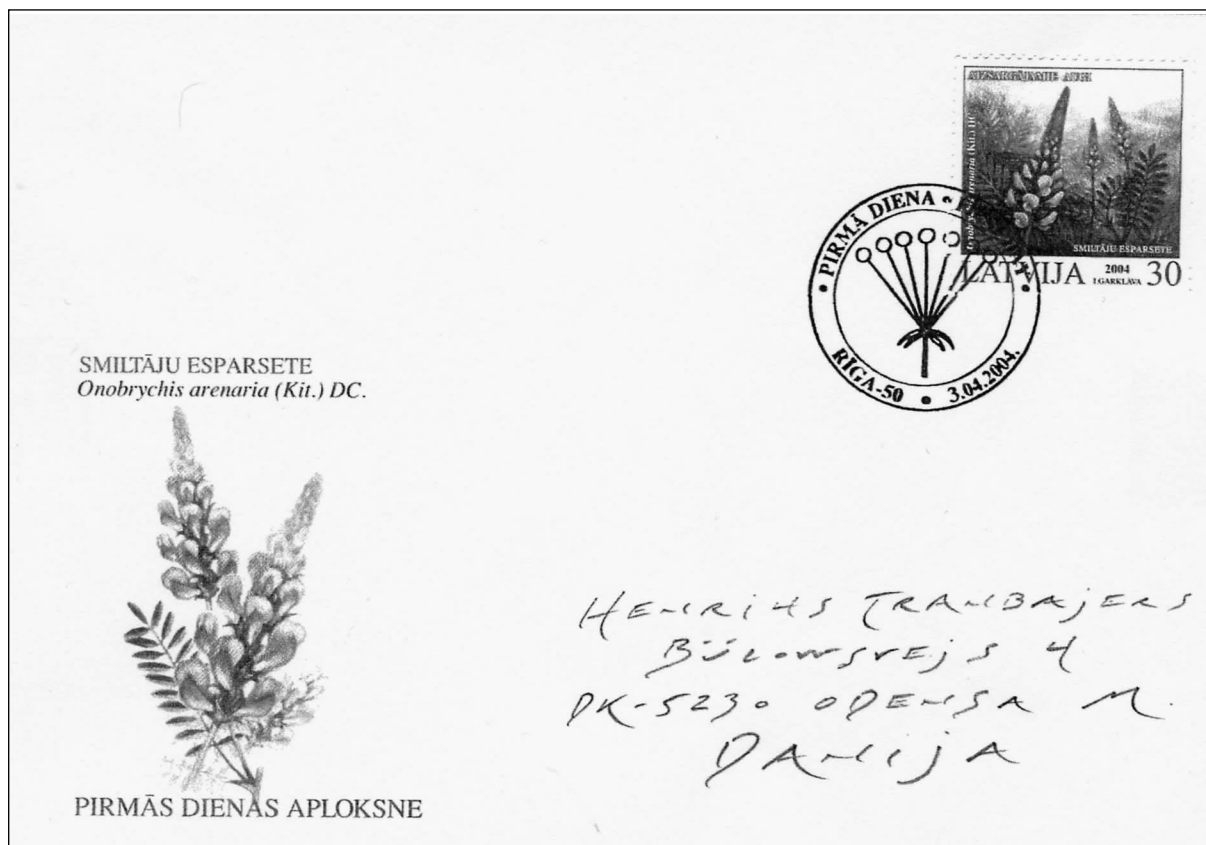
En række udmærkede personer har bidraget til den ovenstående liste – så spørgsmålet er, om de føler sig krediteret eller miskrediteret ved ikke at blive nævnt specifikt her? Tak, udmærkede personer (N.a N.a & N.s N.s)! Dog er artslisten bestemt ikke imponerende (i forhold til, hvad der var fremme), og nogle udmærkede personer har sikkert set andre arter – bedre held næste gang! Hvor var fx Rødblåd- hhv. Skørhat-eksperten?

Litteratur

- Boertmann, D., 1995. Vokshatte. Nordeuropas Svampe 1. - Foreningen til Svampekundskabens Fremme.
Bruun, H.H., & R. Ejrnæs, 1998: Overdrev – en beskyttet naturtype. - Miljø- og Energiministeriet/Skov- og Naturstyrelsen.
Lange, J.E., & M. Lange, 1978: Illustreret Svampeflora. 4. udgave. - København.
Vesterholt, J., & J.H. Petersen (red.), 1990: Danske storsvampe. Basidiesvampe. - Viborg.

Hertil diverse hjemmesider (mærket Internet 1-3 i teksten),
ohne Gewähr:

- 1: http://www.artdata.slu.se/bern_fungi
- 2: <http://www.unece.org/env/epr/studies/latvia>
- 3: <http://www.latinst.lv/nature.htm>

Figur 2. Lettisk førstedagskuvert (købt på posthuset i Riga) med Sand-Fruespejl, som voksede sammen med Kegle-Vokshat i vejkanthen undervejs mod Greblakalns.

Bitter botanik: Ensianfamilien i Letland

Af Henrihs Tranbajers

Slægten Ensian (*Gentiana*) med ca. 425 arter består af glatte, bitert smagende urter med krydsstående blade og mest 5-tallige, ofte blå blomster med én krans af støvblade, en i knop drejet krone og en énrummet kapselfrugt. De fleste arter er bjergplanter – også fx i Japan (samuraiernes ”rindo”) og Sydamerika (inkaernes ”chinchimani”), men også i nederlande som Danmark og de baltiske republikker findes ensianer. Ensianfamilien har i alt ca. 1250 arter.

Etnobotanisk appetitvækker

Ensianernes bitre smag skyldes indholdet af bitterstoffer. Bitterstofferne findes især i rødderne, men de findes også i de overjordiske dele - kreaturer undgår derfor normalt ensianer. Illyrernes sidste konge Gentis skal have opdaget Ensian-planternes helbredende virkning – heraf *Gentiana* (og diminutiven *Gentianella*). Selv i det ovennævnte inkanavn anes vist rødderne af hans navn?

John Gerard (1545-1612), forfatteren til verdens første havekatalog, skrev i 1597 om ensianrod: ”Good for such that have evil livers and bad stomachs.” Efter internettets utallige mere eller mindre troværdige kilder at dømme er der stadig bred enighed om, at ensiansnaps er mavestyrkende, idet den styrker appetitten og fordøjelsen ved at fremme kroppens produktion af galde og fordøjelsesenzymer – bitterstofferne i ensianer er blandt de stærkeste, der kendes (og de har endog været brugt mod pest). Men drik med måde, supplerer flere kilder: For megen indtagelse af ensiansnaps kan give bivirkninger som fx impotens!

Gul Ensian (*Gentiana lutea*), hvis rødder er de mest anvendte til ”livets vand”, kunne man se blade af i Rigas ikke ophidsende botaniske have. På lettisk kaldes arten Ozeltana Genciana.

Kommenteret artsliste

Kors-Ensign (*Gentiana cruciata*) (R, sjælden), kalkgræsland, Markova Izzinas Taka, Daugavas Loki, 26. juli, lokalitet 12.

Vi var heldige med at se denne iøjnefaldende art i blomst på toppen af overdrevsbakken oven for floden Daugava, hvor den voksede sammen med fx Rundbælg og Stor Knopurt. Den glimrende lokalitet med kalkgræsland rummede også arter som Tjærenellike, Stinkende Krageklo og Bjerg-Kløver. Sligt tørt kalkgræsland (habitatnaturtype 6210) er ganske sjældent i Letland, hvor det især findes på floddalenes terrasseskrænter ved floderne Daugava, Gauja og Venta. Kors-Ensign er sammen med Knold-Ranunkel, Knoldet Mjødurt, Bjerg-Kløver, Rundbælg, Top-Mælkeurt (*Polygala comosa*), Alm. Pimpinelle, Gul Snerre, Bakketidse, Lav Tidse og Eng-Havre samt Tyndakset og Ridder-Gøgeurt de lettiske karakterarter for kalkgræsland (Kabucis et al. 2003).

Kors-Ensign betegnes trods sin manglende forekomst i de atlantiske dele af Europa (og trods sine nære relationer til den

tienshansk–altaisk–sydsibiriske *Gentiana fetissowii*) kun som afsvækket kontinental, idet den er vigende i det pannonisk–pontiske område (Meusel et al. 1978). Mange mere eller mindre kontinentale arter trænger frem til Mellemeuropa indtil en NØ-SV forløbende nordvestgrænse mod det subatlantiske klimaområde – herunder også danske ”storebæltsarter” (jf. Pedersen 1962). Kors-Ensign når altså det centrale Tyskland, det nordlige Polen og de 3 baltiske republikker, men ikke Danmark eller det øvrige ”Norden”. I det sydlige Europa er Kors-Ensign mest en bjergplante (Alperne, bjergene på Balkan og ikke mindst en noget isoleret lille del af hovedudbredelsesområdet i Kaukasus).

Mark-Tusindgylden (*Centaureum erythraea*). Gødsket høslæteng, over Forstbotanisk Have, 25. juli, belæg, lokalitet 8 og kalkgræsland, Gauja Nationalpark, 29. juli, lokalitet 16.

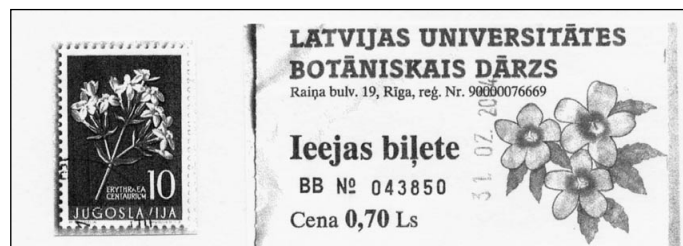
Oven for Skriveri Dendrologisks Parks (undervejs fra Ventspils til Rēzekne) blev Mark-Tusindgylden set sammen med fx Hvid Okseøje nær en ruin, mens den ved floden Gauja fandtes sammen med fx Hare-Kløver, Lancet-Vejbred, Alm. Røllike og Alm. Hjertegræs ligeledes på ret åben bund (nær fodstien) i artsrigt kalkgræsland (habitatnaturtype 6210) - domineret af Eng-Havre.

Mark-Tusindgylden er vidt udbredt i Europa, hvor den dog stopper ved limes norrlandicus (nordlandsgrænsen) i det mellemske Sverige. Hertil i de til Europa grænsende dele af Asien og Afrika foruden fx flere steder i Amerika, hvor den dog ikke er hjemmehørende.

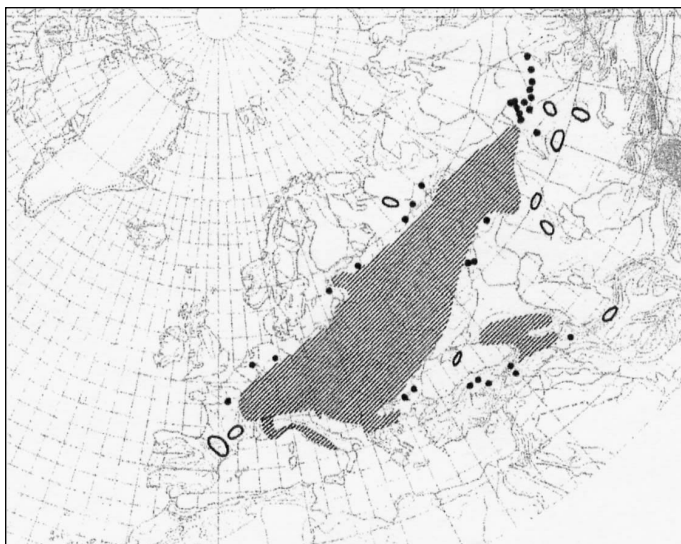
Strand-Tusindgylden (*Centaureum littorale*) (V, sårbar) strandeng, Lielupes delta, 30. juli, lokalitet 19.

Strand-Tusindgylden optræder ligesom Liden Tusindgylden (se nedenfor) som en karakteristisk art for boreale strandenge ved Østersøen (habitatnaturtype 1630) med bl.a. andre ”danske” arter som Strand-Trehage, Harril, Blågrøn Kogleaks, Alm. Star og Kryb-Hvene (Kabucis 2004). Strand-Tusindgylden er også karakterart for fugtige klitlavninger (habitatnaturtype 2190) (Kabucis 2004). 1630 har vi ikke i Danmark, mens vi endnu har 2190 (Buchwald & Søgaard 2000). 1630 (eller jurmalas plavas!) findes ud over Lielupes delta også fx i Liepajas delta næsten helt mod sydvest i Letland (Kabucis 2004). Jurmala genkendes som fællesnavnet for badebyerne vest for Riga – og det betyder simpelthen kyst, mens plava betyder eng, således at der er en mening med galskaben.

Strand-Tusindgylden har en ret begrænset udbredelse i det

Figur 1. Tv. Mark-Tusindgylden på frimærke fra Titos Jugoslavien. Th. entrébillet til Botanisk Have i Riga.

Figur 2. Totaludbredelsen af Kors-Ensian (Hultén & Fries 1986) – kortet angives dog som foreløbigt.

nordlige og østlige Europa – med en del af hovedudbredelsen omkring Øster- og Nordsøen. Hansen (1958) kalder meget betegnende en sådan plante fra strandenge og indlandslokaliteter på saltholdig bund for en ”strand-steppeplante”. I Lielupes delta blev Strand-Tusindgylden set sammen med en række kærarter som fx Leverurt og Sump-Hullæbe - og hvis nogen skulle være i tvivl, var Lielupes delta også lokaliteten for Sump-Angelik (*Angelica palustris*).

Andre lettiske arter

Den eneste anden lettiske art (iflg. Checklist of Latvia) af Ensianslægten *Gentiana* (overvejende storblomstrede arter uden frynser i kronrøret) er Klokke-Ensian (*Gentiana pneumonanthe*) (V, sårbar). Klokke-Ensian optræder i Letland som en karakteristisk art for næringsfattigt græsland på silicium (habitatnaturtype 6230) med bl.a. andre ”danske” arter som Hunde-Viol, Hede-lyng, Tyttebær, Alm. Mælkeurt, Læge-Ærenpris, Alm. Kattefod, Mangelblomstret Frytle, Bleg, Hirse- og Pille-Star samt Fåre-Svingel, Tandbælg, Kattesæg og Bakke-Gøgelilje (Kabucis 2004). 6230 blev også set i fx Bulgarien og Slovenien, så det er en vidtudbredt vegetationstype i stor-EU. Klokke-Ensian (og i mindre grad naturtypen) er dog ganske sjælden i Letland. Totaludbredelsen er ikke helt ulig Kors-Ensians, men Klokke-Ensian trænger dog frem til de atlantiske egne af Europa (herunder ikke mindst langs den jyske vestkyst).

Lettiske arter (iflg. Checklist of Latvia) af Ensianslægten *Gentianella* (overvejende småblomstrede arter med frynser i kronrøret (”skæg i svælg”) er Smalbægret Ensian (*Gentianella amarella*) (V, sårbar) og Eng-Ensian (*Gentianella uliginosa*) (V, sårbar), der begge også findes i Danmark. Andre lettiske arter (iflg. Checklist of Latvia) af Ensianfamilien er den ligeledes hjemlige Liden Tusindgylden (*Centaureum pulchellum*) (R, sjælden) samt Mose-Stjerneensian (*Swertia perennis*) (Ex, forsvundet), der har en vid nordhemisfærisk udbre-

delse. Mange steder er sidstnævnte art dog sjælden, og det er ikke kun i Letland, at den er forsvundet. Pollen af Mose-Stjerneensian er påvist i Danmark fra senglaciale lag (Allerød-perioden) (Iversen 1954).

Rødlistestatus

Alle lettiske arter af ensianfamilien – bortset fra Mark-Tusindgylden - er som nævnt ovenfor på den lettiske rødliste (dvs. i Letlands Red Data Book, Internet 2), ligesom de samme 7 arter (vistnok!) er fredede. Hver enkelt arts rødlistekategori er ovenstående nævnt i parentes (Ex: uddød, V: sårbar, R: sjælden). I alt skal 320 af Letlands 1678 arter af karplanter (19%) være på rødlisten (Internet 1). Det bemærkes, at disse oplysninger kan være forældede (slå op i din bog, Januzs!).

Litteratur

- Buchwald, E., & S. Søgaard, 2000: Danske naturtyper i det europæiske NATURA 2000-netværk. - Miljø- og Energiministeriet/Skov- og Naturstyrelsen.
Hansen, A., 1958: Gentianaceernes, Menyanthaceernes, Asclepiadaceernes og Apocynaceernes udbredelse i Danmark. T.B.U. nr. 24. - Botanisk Tidsskrift 54: 305-332.
Hultén, E., & M. Fries, 1986: Atlas of North European vascular Plants north of the Tropic of Cancer. I-III. - Königstein.
Iversen, J., 1954: The late-glacial flora of Denmark and its relation to climate and soil. - Danmarks Geologiske Undersøgelser II. rk., no. 80.
Kabucis, I., 2004: Biotopu rokasgramata. - Rīga. (rokasgramata: håndbog, opslagsbog)
Kabucis, I., S. Rusina & P. Veen, 2003: Grasslands of Latvia. - Latvian Fund for Nature.
(netudgave: <http://www.veenecology.nl/data/latvia.pdf>)
Meusel, H., E.J. Jäger, S.W. Rauschert & E. Weinert, 1978: Vergleichende Chorologie der zentraleuropäischen Flora. Band II. - Jena.
Pedersen, A., 1962: Det xerotherme floraelement ved de sydlige Indre Farvande. - Flora og Fauna 68: 17-42.
Thornberg, M., s.a.*: Rejseflora for europæisk Rusland. - 5 + 236 pp. (*: lige så vanskelig at datere som et romersk møntfund).

Hertil diverse hjemmesider (mærket Internet 1-2 i teksten), ohne Gewähr:
1: <http://www.unece.org/env/epr/studies/latvia>
2: <http://www.daba.lv/ldf/corine/plants.html>

Figur 3. Lettisk førstedagskuvert (købt på posthuset i Riga) med Kors-Ensian - på lettisk hedder arten indlysende Krustlapu Drudzene (krust betyder kors, mens lapa betyder blad).

Luftskibe over Riga

Af Henrihs Tranbajers

Slår man op i The Bradt Travel Guide for Letland (Baister & Patrick 2002) på side 124, står følgende at læse (her i uautoriseret dansk oversættelse): ”Hinsides stationen (under jernbanebroen) ligger Centralmarkedet (Centraltirgus). I det 19. århundrede var dette område fyldt med, hvad man plejede at kalde ”røde varehuse” (nogle står endnu), således benævnt efter murstenenes farve. De moderne markedsbygninger består af 5 store pavilloner, der hver især var designet til at rumme et helt andet produkt. Hver pavillon er 12 m høj og dækker et areal på 75.000 m², og blev bygget i **1930** i et design bestemt for Zeppelin-hangarer. Ud over det formelle marked er området omkring hangarerne fyldt med stande, der sælger alskens fødevarer, tøj og andre varer.

Slår man derefter op i Siegers katalog over Zeppelinpost (Sieger 1981), ser man, at det tyske luftskib LZ 127 Graf Zeppelin foretog en rejse rundt om Østersøen fra den 23. til den 25. september **1930**. Den 24. september blev der fra luftskibet nedkastet 269 kort og 127 breve over Riga. En del af posten var dog indleveret i Berlin og Friedrichshafen i Tyskland, og kun den såkaldte ”Bordpost” (dvs. kort eller breve indleveret af passagerer ombord på luftskibet) blev forsynet med et ankomststempel i Riga (”Riga Latvija 24 IX. 30 t”).

Hvis man er ukritisk, kan man herefter lægge 2 og 2 sammen og tro på Bradts guide. Nu var det imidlertid vistnok ikke kun undertegnede, der fandt ud af, at denne (ellers præmierede) guide synes flydt med fjel og fædaser: Skal man tro guidens kort over Ventspils, var der således kun 250 m fra Hotel Vilnis til byens centrum – virkeligheden var jo en ganske anden. Hotellet var i øvrigt udmærket – og ikke mindst centralt beliggende for udforskning af ruderafloraen på havnens jernbanen, der fx talte flotte bestande af Nikkende Tidsel.

LZ 127 Graf Zeppelin

Det store tyske luftskib LZ 127 blev den 8. juli 1928 opkaldt efter sin opfinder Graf Zeppelin. Prøvefarten foregik over Bodensøen den 18. september, og der blev nedkastet post over Konstanz. I de næste 9 år blev hele verdens lufrum fløjet tyndt af

luftskibet, der foretog sin sidste fart fra Friedrichshafen til Frankfurt den 18. juni 1937 – kort tid efter brandkatastrofen, der overgik det endnu større luftskib LZ 129 Hindenburg under landingsmanøvren i Lakehurst den 6. maj 1937. LZ 127 Graf Zeppelin blev demobiliseret den 1. marts 1940.

De tekniske data for LZ 127 Graf Zeppelin var en længde på 236,60 m, en diameter på 30,50 m, et volumen på 105.000 m³, en hastighed på 30,6 m/sek. og 5 12-cylindrede Maybach-motorer med hver 580 hk. LZ 129 Hindenburg havde et næsten dobbelt så stort volumen (200.000 m³) og en nyttelast på 60 t. (Sieger 1981).

”Fahrt rund um die Ostsee” gik fra Friedrichshafen via Berlin til Riga, Tallin, Helsinki og Stockholm - og tilbage til Bodensøen (Lüning 1978). Efter nedkastningen af morgenposten over de 2 baltiske hovedstæder var der planlagt en landing i Helsinki med udveksling af passagerer (i forholdet ca. 10:10!). Den 24. september blæste det imidlertid for meget over den finske hovedstad til, at den styrede kæmpeballon kunne lande, så man måtte nøjes med at udveksle post – den finske post (frankeret med finske 10 mk-frimærker med overtryk Zeppelin 1930) blev halet op i luftskibet med et tov. Pga. tiltagende modvind nåede zeppelineren først Stockholm kl. 22 samme dag. Titusindvis af mennesker havde afventet luftskibets ankomst siden eftermiddagen, og de fik ikke meget at se, idet Graf Zeppelin hurtigt steg til 500 m for at undgå det festfyrværkeri af raketter (!), der blev fyret af i forbindelse med årets Stockholm-udstilling. Man nåede dog at nedkaste en postsæk med en minifaldskærm.

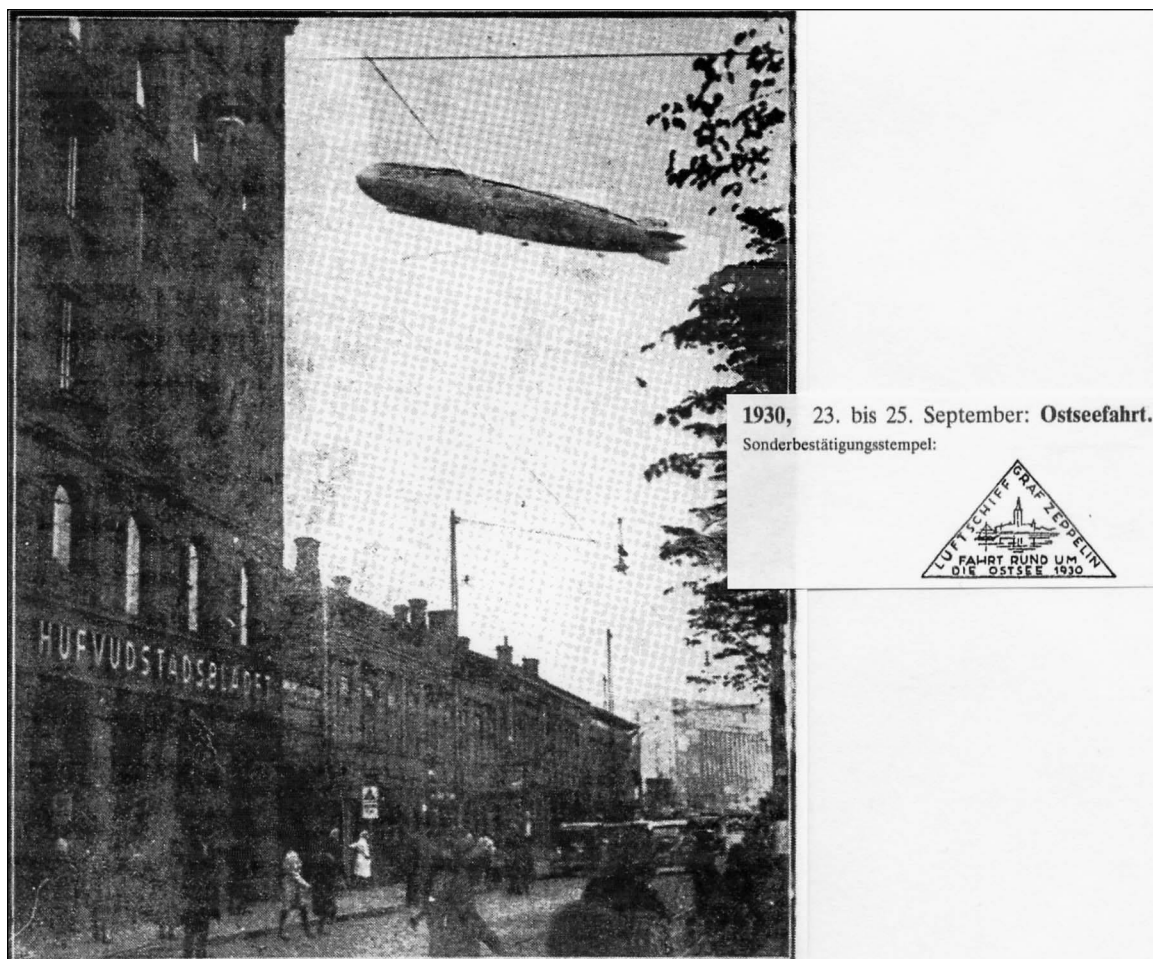
Sandheden om markedshallerne i Riga?

LZ 127 Graf Zeppelin overnattede næppe i en af de senere markedshaller, for godt nok er de store, men dertil skulle luftskibet nok punkteres en anelse! Og tidsplanen for Østersøfarten den 24. september 1930 var – som antydnet ovenfor – ikke til den slags svinkeærinder.

I Politikens rejseguide (Johannessen 2000) og andre guider står da også en mere plausibel forklaring på det med zeppelinhallerne: Oprindeligt var de enorme bygninger hangarer for luftskibe (zeppelinere), som under 1. verdenskrig blev brugt af

Figur 1. Nu prismæssigt pebret luftpostsæt udgivet af Letland i 1933 til fordel for flyveres efterladte. Motiverne forestiller det amerikanske kamikazefly GeeBee (8+68 Santimu), det britiske kampfly Supermarine S.6B (12+112), LZ 127 Graf Zeppelin over Riga (30+130) og den tyske kæmpeflyvebåd Dornier Do X (40+190). Frimærket med luftskibet bærer indskriften 24-IX 1930.

Figur 2. Tv. LZ 127 Graf Zeppelin over Helsinki den 24. september 1930. Th. det (grønne) trekantede særstempel, der blev anvendt på forsendelser befordret med LZ 127 på luftskibets Østersøfart i 1930 (motiv rådhuset i Stockholm).

den kejserlige tyske hær til overvågning af Kurland. Efter borgerkrigen (se nedenfor) blev hallerne i 1920 overtaget af republikken Letland. I perioden 1924-1930 blev bygningerne renoveret for at danne ramme om det store marked, hvor 15.000 m² er under tag. Det var nemt at levere varer hertil enten ad landevejen, med tog eller pr. skib – men med Graf Zeppelin altså højest i form af nedkastet post.

Lonely Planet's guide (Williams et al. 2000) uddyber: I virkeligheden besluttede bystyret i Riga – pga. byens også dengang meget store marked – at overtage de 5 store Zeppelinhangarer fra byen Vainode i det vestlige Letland. For 5 millioner lats blev hangarerne genopført på deres nuværende lokalitet i årene 1924-1930. I Vainode (på tysk Wainoden) blev de 240 m lange hangarer benyttet fra maj 1916 til december 1917 (Internet 2). Kurland (Kurzeme) er den vestlige del af det nuværende Letland, der var besat af Tyskland fra 1915 til 1919 – herefter udbrød der borgerkrig mellem baltere og bolsjevikker.

Selv om hver hangar i virkeligheden er 35 m høj, kunne Graf Zeppelin næppe være proppet ind i en af dem (luftskibene under 1. verdenskrig var meget mindre end LZ 127). Hangarerne dækker iflg. Lonely Planet's guide et samlet areal på 57000 m² for op til 1250 sælgere. Iflg. Politikens guide (og andre kilder) er det dog kun de 4 af zeppelinhallerne, der bliver brugt som marked – og her stopper vi i denne omgang, inden iscenesættelsen afsvækker budskabet. På den igen, Bradt!

Til sidst skal det medgives Bradt, at "built in 1930 to a design intended for Zeppelin hangars" kan betragtes som en modifice-

ret sandhed, men med et minimalt kendskab til luftskibshistorie forledes man til at tro, at det er en lodret løgn. Flere internetkilder brillerer i øvrigt ved at være endnu mere uigennemsigtige. Riga City Guide præciserer dog beslutningstagerne i og med, at hangarerne skal være bragt til Riga på befaling af regeringen og Karlis Ulmanis, Letlands senere diktator (Internet 1). Der synes at være en del kildekritik at udøve i denne sag! Iflg. Eniro Web er der 1420 hits på "Riga, Zeppelin" – så der er nok at gå i gang med!!

Litteratur

- Baister, S., & C. Patrick, 2002: Latvia. The Bradt Travel Guide. Third Edition. – Bradt.
 Johannessen, S.U., 2000*: Turen går til Estland, Letland og Litauen. 4. Udgave. – Politikens forlag.
 Lünig, Ö., 1978: Luftpostens historia i Norden. – Sveriges Filatelist-Förbund.
 Sieger, H.W., 1981: Zeppelinpostkatalog. 20. Auflage. – Lorch.
 Williams, N., S. Kokker & K. Galbraith, 2000*: Estonia, Latvia & Lithuania. 2nd edition. – Lonely Planet.
 *: der er siden kommet nye udgaver, der dog ikke bringer meriterende nyt (også Siegers katalog er blevet fornyet, hvilket ikke har kunnet checkes).

Hertil diverse hjemmesider (mærket Internet 1-2 i teksten), ohne Gewähr:

- 1: <http://www.inyourpocket.com/latvia/riga>
- 2: <http://www.luftschiffharry.de/18hafen.pdf>

Artslisterne

Af Peter Wind

Artslisterne er baseret på de iagttagelser, vi gjorde under turen. Til grund for listen ligger en taxonliste, jeg har kompileret dels fra den lettiske flora: Redakcija 1953-59: Latvijas PSR Flora. – Riga og dels fra en liste, jeg fik under et tidligere ophold i landet.

Der er modtaget bidrag fra alle deltagere. Her er specielt grund til at takke Mogens Thornberg for hans uselviske store bidrag.

Nedenfor følger en oversigt over de lokaliteter, vi besøgte.

Det har ved hjemkomsten vist sig, at der var arter, der ikke optrådte på listen. Det kan skyldes, at

1. listen ikke var komplet,
2. der er tale om feltbestemmelser, dvs. at de pågældende planter under danske forhold ville tilhøre de pågældende arter,
3. der er muligvis tale om arter, der er nye for Letland. Det sidste vil jeg lade Ivars afgøre.

Det drejer sig om følgende arter:

Agrostis gigantea – Stortoppet Hvene
Amaranthus albus – Hvid Amaranth
Aronia acutifolia - Surbær
Crepis capillaris – Grøn Høgeskæg
Dipsacus fullonum – Gærde-Kartebolle
Dryopteris expansa – Finbladet Mangløv
Festuca trachyphylla – Bakke-Svingel
Hieracium virgultorum – Bredbaldet Høgeurt
Veronica filiformis – Tråd-Ærenpris
Veronica persicaria – Storkronet Ærenpris

I listen er anvendt følgende tegn:

X: Arten blev registreret på turen (usikkerhed, feltbestemmelse, dvs. ligner en dansk art)

D: dyrket

(X): Arten er næppe naturligt forekommende på lokaliteten

?: En usikker angivelse

Rettelser og ændringer til floralisterne:

Der har dels indsneget sig enkelte fejl i floralisten, ligesom nogle observationer er kommet til i forbindelse med korrekturlæsningen på teksten til rapporte. Af trykkes tekniske årsager er disse ikke mulige at indføre direkte i floralisterne, men ændringerne bringes her.

Fejl i internationale navne (markeret med fed skrift):

Aronia: Der mangler et 'r' i **arbutifolia**

Epilobium: Der mangler et 'e' i **adenocaulon**

Erysimum: Der mangler et 'i' i **hieraciifolium**

Tragopogon pratensis: sp. ændres til **sl.** (sensu lato – i bred forstand)

Fejl i eller mangler ved danske navne (markeret med fed skrift):

Anemone sylvestris: Hedder **Skov-Anemone**

Angelica palustris: Hedder **Sump-Angelik**

Cakile maritima ssp. baltica: Hedder **Baltisk** Strandsennep

Calamagrostis arundinacea x epigeios: Erstat punktum efter

'skov' med en **bindestreg**

Corispermum intermedium: Hedder **Væggelusefrø**

Euonymus europaeus: Hedder **Benved**

Filipendula vulgaris: Hedder **Knold-Mjødurt**

Galium rivale: Hedder **Flod-Snerre**

Hieracium virgultorum: Hedder **Bredbladet Høgeurt**

Melampyrum polonicum: Hedder **Polsk Kohvede**

Moehringia trinervia: Hedder **Almindelig** Skovarve

Peucedanum palustre: Hedder **Kær-Svovlrod**

Pyrus communis: Hedder **Almindelig** Pære

Rumex pseudonatronatus: Hedder **Finsk Skræppe**

Sesleria caerulea: Hedder **Kalk-Blåaks**

Mangler:

Briza media: Noteret fra lok. 8

Carex pilulifera: Noteret fra lok. 14

Circaea alpina: Noteret fra lok. 13

Helictotrichon pratense: Noteret fra lok. 8

Hieracium cymosum: Noteret fra lok. 14

Hieracium pilosella: Noteret fra lok. 3

Parnassia palustris: Noteret fra lok. 19

Plantago lanceolata: Noteret fra lok. 8

Potamogeton pectinatus: Noteret fra lok 14

Trifolium arvense: Noteret fra lok. 8

Lokalitetsfortegnelse

Lok. No	By	Habitat	Dato
Loc. No.	City	Habitat	Date
1	Ventspils	Railroad area, waste place, build-up-area	22/jul
2	Slitere	Calcareous slope, dry meadow, coniferous forest, rich fen	22/jul
3	Sabile, Drubazas, Abava	Dry calcareous grassland	23/jul
4	Kandava, Nature reserve Cužupurus	Calcareous fen	23/jul
5	Uggle, W of town	Roadside in firforest on dune	24/jul
6	Engure	Coastal grassland	24/jul
7	Engure	Dune forest	24/jul
8	Skriveri	Arboretum, park, riverbank, deciduous forest, roadside	25/jul
9	Jekabpils, Asotes Picskalns	Dry grassland, roadside, streambank	25/jul
10	Rezekne	Park, roadside, waste place	25/jul
11	Kraslava, trail in Adamova	Slope and ravine in deciduous forest, flood-plane grassland	26/jul
12	Markova	Dry grassland, dry firforest	26/jul
13	Skaune, Nature Reserve Greblakalns	Dry coniferous forest, lake shore, roadside	27/jul
14	Kaunata, Raznas Ezers	Lake shore, dry grassland, roadside, field	27/jul
15	Metriena, Teicu Rezervats	Raised bog, village, roadside, path in bog	28/jul
16	Gauja, Ligatne	Flood-plane grassland	29/jul
17	Gauja, Satezele, Cliff Kraukluziza	Deciduous forest, moist deciduous forest in ravine	29/jul
18	Kemer National Park	Alder swamp, park, deciduous forest, coniferous forest on dune-sand	30/jul
19	Lielupe River and Daugava River rivermouth	Rich fen, dry grassland, coniferous forest on dunesand, roadside	30/jul
20	Riga	Wast place, park, lawn, pavement, railroad area	31/jul

Species Lokalitet		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Dato		22	22	23	23	24	24	24	25	25	25	26	26	27	27	28	29	29	30	30	31
<i>Acer negundo</i> L.	Askebladet Løn										X	X									
<i>Acer platanoides</i> L.	Spids-Løn	X	X	X					X	X	X	X	X	X		X		X	X	X	
<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	Ahorn	X																			
<i>Acer tataricum</i> L. ssp. <i>ginnala</i> (Maxim.) Wesm.	Ildløn									X											
<i>Achillea millefolium</i> L.	Almindelig Røllike	X	X	X	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Achillea ptarmica</i> L.	Nyse-Røllike									X		X									
<i>Acinos arvensis</i> (Lam.) Dandy	Voldtimian			X	X	X					X	X	X	X	X		X				
<i>Acorus calamus</i> L.	Kalmus			X																X	
<i>Actaea spicata</i> L.	Druemunke		X							X		X						X			
<i>Aegopodium podagraria</i> L.	Skvalderkål	X	X	X	X				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	Hestekastanie	X																	X		
<i>Agrimonia eupatoria</i> L.	Almindelig Agermåne		X	X	X					X		X	X	X	X	X	X				
<i>Agrimonia pilosa</i> Ledeb.	Russisk Agermåne													X			X				
<i>Agropyrum cristatum</i> (L.) Gaertner ssp. <i>pectinatum</i> (Bieb.) Tzvelev						X															
<i>Agrostis canina</i> L.	Hunde-Hvene															X					
<i>Agrostis gigantea</i> Roth	Stortoppet Hvene	X	X							X									X	X	
<i>Agrostis stolonifera</i> L. var. <i>stolonifera</i>	Kryb-Hvene						X	X				X		X							X
<i>Agrostis tenuis</i> Sibth.	Almindelig Hvene	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Ajuga reptans</i> L.	Krybende Læbeløs																		D		
<i>Alchemilla cymatophylla</i> Juz.	Bølgebladet Løvefod											X									
<i>Alchemilla glabra</i> Neygenf.	Glat Løvefod															X			X		
<i>Alchemilla glaucescens</i> Wallr.	Blågrøn Løvefod		X														X				
<i>Alchemilla heptagona</i> Juz.	Syvlappet Løvefod																	X			
<i>Alchemilla monticola</i> Opiz	Grå Løvefod												X				X			X	
<i>Alchemilla subcrenata</i> Buser	Butlappet Løvefod											X									
<i>Alisma plantago-aquatica</i> L.	Vejbred-Skeblad						X					X							X	X	
<i>Alliaria petiolata</i> (Bieb.) Cavara & Grande	Løgkarse																		X		
<i>Allium cepa</i> L.	Kepa-Løg															D					
<i>Allium oleraceum</i> L.	Vild Løg			X								X									
<i>Allium schoenoprasum</i> L. var. <i>schoenoprasum</i>	Purløg											X									
<i>Allium ursinum</i> L.	Rams-Løg		X																		
<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertner	Rød-El		X											X					X	X	
<i>Alnus incana</i> (L.) Moench	Grå-El			X	X		X			X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	
<i>Alopecurus arundinaceus</i> Poir.	Sort Rævehale																				X
<i>Alopecurus pratensis</i> L.	Eng-Rævehale												X					X			
<i>Amaranthus albus</i> L.	Hvid Amarant																				X
<i>Amaranthus retroflexus</i> L.	Opret Amarant																				X
<i>Amelanchier spicata</i> (Lam.) C. Koch	Aks-Bærmispel													X					X	X	
<i>Ammocalamagrostis baltica</i>	Østersø-Hjælme	X																			
<i>Ammophila arenaria</i> (L.) Link	Sand-Hjælme	X																			
<i>Anchusa arvensis</i> (L.) Bieb. ssp. <i>arvensis</i>	Krumhals										X		X		X						
<i>Anchusa officinalis</i> L.	Læge-Oksetunge	X		X							X		X	X	X	X				X	
<i>Andromeda polifolia</i> L.	Rosmarinlyng															X			X		
<i>Androsace septentrionalis</i> L.	Nordisk Fjeldarve														X						
<i>Anemone hepatica</i> L.	Blå Anemone		X	X					X			X		X					X	X	
<i>Anemone nemorosa</i> L.	Hvid Anemone		X	X								X							X	X	
<i>Anemone sylvestris</i> L.	Hvid Anemone												X								
<i>Angelica archangelica</i> L. ssp. <i>litoralis</i> (Fries) Thell.	Strand-Kvan																			X	X
<i>Angelica palustris</i> (Bess.) Hoffm.																				X	
<i>Angelica sylvestris</i> L.	Skov-Angelik		X	X	X					X		X		X	X	X	X		X	X	

Antennaria dioica (L.) Gaertner	Kattefod			X			X													
Anthemis tinctoria L.	Farve-Gåseurt			X							X	X	X	X						
Anthoxanthum odoratum L.	Vellugtende Gulaks						X				X	X		X	X	X			X	
Anthriscus nitidus (Wahlenb.) Hazslinszky	Skinrende Kørvel										X									
Anthriscus sylvestris (L.) Hoffm.	Vild Kørvel	X	X	X	X			X	X		X	X	X	X	X	X		X	X	
Anthyllis vulneraria L.	Rundbælg	X		X	X			X			X	X	X	X	X	X			X	
Apera spica-venti (L.) Beauv.	Vindaks			X																
Aquilegia vulgaris L.	Akeleje			X	X						X		X							
Arabis glabra (L.) Bernh.	Tårnurt	X							X		X	X	X	X					X	
Arabis hirsuta L. (Scop.)	Stivhåret Karse				X															
Arctium lappa L.	Glat Burre									X										
Arctium minus Bernh.	Liden Burre	X											X							
Arctium tomentosum Miller	Filtet Burre	X		X	X				X	X		X	X	X	X	X				X
Arctostaphylos uva-ursi (L.) Spreng.	Hede-Melbærris											X								
Arenaria serpyllifolia L.	Almindelig Markarve	X		X		X				X	X	X	X	X	X			X	X	
Armoracia rusticana	Peberrod	X								X										
Aronia abutifolia (L.) Pers.	Surbær																	X		
Arrhenatherum elatius	Draphavre	X	X					X	X			X	X	X	X				X	
Artemisia abrotanum L.	Ambra														D					
Artemisia absinthium L.	Have-Malurt						X						X	X						
Artemisia campestris L.	Mark-Bynke	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X		X	X
Artemisia vulgaris L.	Grå-Bynke	X	X	X	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Asarum europaeum L.	Hasselurt		(x)	x							X		X				X			
Asparagus officinalis L.	Asparges											X								
Astragalus arenarius L.	Sand-Astragel			X																
Astragalus danicus Retz.	Dansk Astragel			X	X	X	X						X							
Astragalus glycyphyllos L.	Sød Astragel		X	X					X		X				X	X		X		
Athyrium filix-femina (L.) Roth	Fjerbregne	X	X								X		X				X	X		X
Atriplex littoralis L.	Strand-Mælde						X													
Atriplex patula L.	Svine-Mælde	X								X								X	X	
Avena sativa L.	Almindelig Havre														X					
Barbarea stricta Andrz.	Rank Vinterkarse																		X	
Barbarea vulgaris R.Br. ssp. arcuata (Opiz.) Simkovics	Udspærret Vinterkarse							X		X										
Bellis perennis L.	Tusindfryd									X							X	X		
Berberis thunbergii DC.	Have-Berberis																	X		
Berberis vulgaris L.	Almindelig Berberis				X													X		
Berteroa incana (L.) DC.	Kløvplade	X							X	X	X	X	X	X		X			X	X
Betula humilis Schrank															X					
Betula pendula Roth	Vorte-Birk	X					X	X			X	X	X		X	X	X	X	X	
Betula pubescens Ehrh.	Dun-Birk	X	X				X			X								X		
Bidens tripartita L.	Fliget Brøndsel										X	X								
Blysmus compressus (L.) Link	Fladtryk Kogleaks										X									
Borago officinalis L.	Hjulkrone														D					X
Botrychium lunaria (L.) Swartz	Almindelig Månerude			X																
Brachypodium pinnatum (L.) Beauv.	Bakke-Stilkaks			X	X							X								
Brachypodium sylvaticum (Hudson) Beauv.	Skov-Stilkaks		X	X							X	X					X	X	X	
Brassica napus L. ssp. napus	Raps							X												
Briza media L.	Hjertegræs		X	X	X		X				X	X	X	X	X	X			X	X
Bromus benekenii (Lange) Trimen	Tidlig Skov-Hejre																	X	X	
Bromus erectus Hudson	Opret Hejre							X												
Bromus hordeaceus L. ssp. hordeaceus	Blød Hejre				X				X		X					X				X
Bromus inermis Leyss	Stakløs Hejre	X		X				X	X	X	X	X				X			X	
Bromus sterilis L.	Gold Hejre																			X
Bromus tectorum L.	Tag-Hejre	X																	X	X
Bunias orientalis L.	Orientalisk Takkeklap							X	X	X	X	X								X

<i>Butomus umbellatus</i> L.	Brudelys									X													
<i>Cakile martima</i> Scop. ssp. <i>baltica</i> (Jordan) Hyl.	Strandsennep	X						X															
<i>Calamagrostis arundinacea</i> (L.) Roth	Skov-Rørhvene		X				X				X		X				X	X					
<i>Calamagrostis arundinacea</i> x <i>epigeios</i>	Skov. x Bjerg-Rørhvene						X																
<i>Calamagrostis canescens</i> (Weber) Roth	Eng-Rørhvene				X		X								X			X					
<i>Calamagrostis epigejos</i> (L.) Roth	Bjerg-Rørhvene	X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	X	X	X		X	X				
<i>Calamagrostis epigejos</i> (L.) Roth ssp. <i>meinhausenii</i> Tzvelev	Bjerg-Rørhvene							X															
<i>Calamagrostis stricta</i> (Timm) Koeler	Stivtoppet Rørhvene						X													X			
<i>Calendula officinalis</i> L.	Have-Morgenfrue																						X
<i>Calla palustris</i> L.	Kær-Mysse												X		X								
<i>Calluna vulgaris</i> (L.) Hull	Hedelyng		X			X	X	X							X								
<i>Caltha palustris</i> L. ssp. <i>palustris</i>	Eng-Kabbeleje		X																X				
<i>Calystegia sepium</i> (L.) R. Br.	Gærde-Snerle	X								X		X			X			X	X				
<i>Campanula glomerata</i> L.	Nøgle-Klokke			X	X					X		X	X	X	X	X		X	X				
<i>Campanula latifolia</i> L.	Bredbladet Klokke		X	X																			
<i>Campanula patula</i> L.	Eng-Klokke	X		X				X	X		X	X		X	X			X	X				
<i>Campanula persicifolia</i> L.	Smalbladet Klokke		X	X						X		X		X	X								
<i>Campanula rapunculoides</i> L.	Ensidig Klokke	X		X					X	X	X	X	X	X	X	X		X		X			
<i>Campanula rotundifolia</i> L.	Liden Klokke		X		X								X	X		X							
<i>Campanula trachelium</i> L.	Nælde-Klokke									X													
<i>Cannabis sativa</i> L.	Hamp															D							
<i>Capsella bursa-pastoris</i> (L.) Medicus	Hyrdetaske	X		X	X			X		X	X	X	X	X	X	X		X	X	X			
<i>Caragana arborescens</i> Lam.	Ærtebusk							X		X													
<i>Cardamine amara</i> L.	Vandkarse																	X					
<i>Cardamine bulbifera</i> Crantz	Tandrod		X																				
<i>Cardamine impatiens</i> L.	Kronløs Karse										X												
<i>Cardaminopsis arenosa</i> (L.) Hayek	Sand-Kalkkarse						X				X		X	X				X					
<i>Carduus crispus</i> L.	Kruset Tidsel	X						X	X		X		X	X							X		
<i>Carduus nutans</i> L.	Nikkende Tidsel	X																					
<i>Carex acuta</i> L.	Nikkende Star										X												
<i>Carex acutiformis</i> Ehrh.	Kær-Star	X											X					X					
<i>Carex arenaria</i> L.	Sand-Star	X					X	X												X			
<i>Carex bergrothii</i> Palmgr.					X																		
<i>Carex canescens</i> L.	Grå Star															X							
<i>Carex capillaris</i> L.	Hår-Star						X																
<i>Carex caryophyllaea</i> Latourr.	Vår-Star			(x)																			
<i>Carex davalliana</i> J.E. Sm.	Rubladet Star			X																			
<i>Carex demissa</i> Hornem.	Grøn Star															X							
<i>Carex diandra</i> Schrank	Trindstænglet Star															X							
<i>Carex digitata</i> L.	Finger-Star		X	X							X		X				X	X					
<i>Carex disticha</i> Hudson	Toradet Star			X																			
<i>Carex elongata</i> L.	Forlænget Star															X							
<i>Carex flacca</i> Schreber	Blågrøn Star		X	X	X		X									X		X	X				
<i>Carex flava</i> L.	Gul Star		X	X												X							
<i>Carex hirta</i> L.	Håret Star	X									X		X		X	X		X	X				
<i>Carex hostiana</i> DC.	Skede-Star		X	X			X																
<i>Carex lasiocarpa</i> Ehrh.	Tråd-Star															X							
<i>Carex lepidocarpa</i> Tausch	Krognæb Star		X		X		X									X		X					
<i>Carex leporina</i> L.	Hare-Star											X		X	X								
<i>Carex limosa</i> L.	Dynd-Star															X							
<i>Carex loliacea</i> L.	Finstrået Star											?											
<i>Carex magellanica</i> Lam.	Frynse-Star															X							
<i>Carex nigra</i> (L.) Reichard	Almindelig Star		X				X									X							
<i>Carex ornithopoda</i> Willd.	Fugle-Star			X																			

<i>Carex pallescens</i> L.	Bleg Star																	X						
<i>Carex panicea</i> L.	Hirse-Star		X	X			X																	
<i>Carex paniculata</i> L.	Top-Star		X																					
<i>Carex pauciflora</i> Lightf.	Fåblomstret Star		X																					
<i>Carex pseudocyperus</i> L.	Knippe-Star						X								X									
<i>Carex pulicaris</i> L.	Loppe-Star						X																	
<i>Carex remota</i> L.	Akselblomstret Star		X																			X		
<i>Carex rostrata</i> Stokes	Næb-Star		X													X								
<i>Carex serotina</i> Merat ssp. se- rotina	Dværg-Star				X		X																	
<i>Carex spicata</i> Hudson	Spidskapslet Star		X							X		X				X	X			X				
<i>Carex sylvatica</i> Hudson	Skov-Star		X	X							X								X	X				
<i>Carex vaginata</i> Tausch	Fåkapslet Star		X																					
<i>Carlina vulgaris</i> L. ssp. <i>stricta</i> (Rouy) Domin	Langbladet Bakketidse			X									X				X							
<i>Carlina vulgaris</i> L. ssp. <i>vulgaris</i>	Almindelig Bakketidse			X	X																			
<i>Carum carvi</i> L.	Kommen				X												X							
<i>Cenolophium denudatum</i> (Hornem.) Tutin																		X						
<i>Centaurea cyanus</i> L.	Kornblomst															X								
<i>Centaurea diffusa</i> Lam.	Spindelvævs-Knopurt									?														
<i>Centaurea jacea</i> L.	Almindelig Knopurt			X	X				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X		
<i>Centaurea nigrescens</i> Willd.																	X	X						
<i>Centaurea rhenana</i> Boreau	Mangegrenet Knopurt								X															X
<i>Centaurea scabiosa</i> L.	Stor Knopurt	X	X	X	X				X		X	X	X	X	X	X	X			X	X			
<i>Centaurium erythraea</i> Rafn var. <i>erythraea</i>	Mark-Tusindgylden			X				X				X					X							
<i>Cephalanthera longifolia</i> (L.) Fritsch	Sværd-Skovlilje						X																	
<i>Cerastium arvense</i> L.	Storblomstret Hønssetarm										X											X		
<i>Cerastium fontanum</i> Baumg. ssp. <i>triviale</i> Jalas var. <i>triviale</i>	Almindelig Hønssetarm	X	X	X	X				X	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X	X		
<i>Cerastium semidecandrum</i> L.	Femhannet Hønssetarm			X																				
<i>Ceratophyllum demersum</i> L.	Tornfrøet Tusindblad													X										
<i>Ceratophyllum submersum</i> L.	Tornløs Hornblad	X																		X				
<i>Chaenorrhinum minus</i> (L.) Lange	Liden Torskemund																						X	
<i>Chaerophyllum aromaticum</i> L.	Vellugtende Hulsvøb			X	X						X	X	X					X						
<i>Chaerophyllum bulbosum</i> L.	Knoldet Hulsvøb																						X	
<i>Chamaedaphne calyculata</i> (L.) Moench	Læderløv															X								
<i>Chamaenerion angustifolium</i> (L.) Scop.	Gederams	X	X							X			X				X	X			X			
<i>Chamomilla recutita</i> (L.) Rauschert	Vellugtende Kamille	X		X												X					X			
<i>Chamomilla suaveolens</i> (Pursch) Rydb.	Skive-Kamille	X		X	X			X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
<i>Chelidonium majus</i>	Svaleurt	X						X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	X	X			
<i>Chenopodium album</i> L. ssp. <i>album</i>	Hvidmelet Gåsefod	X		X		X		X		X	X	X	X	X	X	X	X			X			X	
<i>Chenopodium glaucum</i> L.	Blågrøn Gåsefod	X																		X				
<i>Chenopodium polyspermum</i> L.	Mangefrøet Gåsefod										X													
<i>Chenopodium rubrum</i> L.	Rød Gåsefod						X																X	
<i>Chenopodium suecicum</i> J. Murr	Svensk Gåsefod	X																					X	
<i>Chenopodium vulvaria</i> L.	Stinkende Gåsefod																						X	
<i>Chimaphila umbellata</i> (L.) W. Barton	Skærmbloomstret Vintergrøn					X								X										
<i>Chrysosplenium alternifolium</i> L.	Almindelig Milturt												X											
<i>Cichorium intybus</i> L.	Cikorie	X								X	X			X	X	X								
<i>Cicuta virosa</i> L.	Gifttyde									X						X	X							
<i>Circaea alpina</i> L.	Liden Steffensurt		?																			?		
<i>Circaea intermedia</i> Ehrh.	Spidsbladet Steffensurt		X																	X	X			
<i>Cirsium acaule</i> Scop.	Lav Tidse			X	X																			
<i>Cirsium acaule</i> x <i>oleraceum</i>	Lav x Kål-Tidse			X																				

<i>Cirsium arvense</i> (L.) Scop.	Ager-Tidsel	X		X	X				X	X	X	X	X	X	X		X		X	X	
<i>Cirsium oleraceum</i> (L.) Scop.	Kål-Tidsel		X						X		X							X			
<i>Cirsium palustre</i> (L.) Scop.	Kær-Tidsel		X				X														
<i>Cirsium vulgare</i> (Savi) Ten.	Horse-Tidsel	X		X					X												
<i>Cladium mariscus</i> (L.) Pohl	Hvas Avneknippe						X														
<i>Clinopodium vulgare</i> L.	Kransbørste			X	X						X	X	X		X						
<i>Conioselinum tataricum</i> Hoffm.	Russerkommen															X			X		
<i>Conium maculatum</i> L.	Skartyde																			X	
<i>Consolida regalis</i> S.F. Gray	Korn-Ridderspore			X										X							
<i>Convallaria majalis</i> L.	Liljekonval	X	X	X			X				X	X	X					X	X		
<i>Convolvulus arvensis</i> L.	Ager-Snerle	X		X					X	X	X	X	X	X	X		X		X	X	X
<i>Conyza canadiensis</i> (L.) Cronq.	Kanadisk Bakkestjerne	X		X			X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	x	X	X	
<i>Coreopsis tinctoria</i> Nutt.	Farve-Skønhedsøje									X											
<i>Corispermum intermedium</i> Schweigg.	Lusefrø	X																			
<i>Cornus alba</i> L.	Hvid Kornel			X					X	X		X	X					X			
<i>Cornus sanguinea</i> L.	Rød Kornel											X		X			X				
<i>Coronilla varia</i> L.	Giftig Kronvikke	X							X												
<i>Corylus avellana</i> L.	Hassel		X	X							X		X		X		X	X			
<i>Cotoneaster integerrimus</i> Medicus	Rød Dværgmispel												X								
<i>Cotoneaster lucidus</i> Schlectend.	Glans-Dværgmispel										X										
<i>Cotoneaster niger</i> (Thunb.) Fries	Sort Dværgmispel										X		X								
<i>Crepis biennis</i> L.	Toårig Høgeskæg			X																	
<i>Crepis capillaris</i> (L.) Wallr.	Grøn Høgeskæg			X																	
<i>Crepis paludosa</i> (L.) Moench	Kær-Høgeskæg		X	X													X	X			
<i>Crepis praemorsa</i> (L.) Tausch	Afbidt Høgeskæg				X																
<i>Crepis tectorum</i> L.	Tag-Høgeskæg			X	X	X							X	X							
<i>Cucurbita pepo</i> L.	Mandel-Græskar															D					
<i>Cuscuta europaea</i> L.	Nælde-Silke										X										
<i>Cymbalaria muralis</i> P. Gaertn. et al.	Vedbend-Torskemund																			X	
<i>Cynoglossum officinale</i> L.	Læge-Hundetunge	X			X							X									
<i>Cystopteris fragilis</i> (L.) Bernh.	Skør Bægerbregne										X			X			X			X	
<i>Dactylis glomerata</i> L.	Almindelig Hundegræs	X		X	X					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
<i>Dactylis polygama</i>	Skov-Hundegræs																X				
<i>Dactylorhiza incarnata</i> ssp. <i>incarnata</i> var. <i>incarnata</i>	Kødfarvet Gøgeurt			X			X												X		
<i>Dactylorhiza incarnata</i> ssp. <i>ochroleuca</i> Hunt & Summerh.	Hvidgul Gøgeurt		X																		
<i>Dactylorhiza maculata</i> ssp. <i>elodes</i> (Griseb.) Soó	Kola-Gøgeurt		X																		
<i>Dactylorhiza maculata</i> ssp. <i>fuchsii</i> (Druce) Hyl.	Skov-Gøgeurt		X				X											X			
<i>Dactylorhiza maculata</i> ssp. <i>maculata</i>	Plettet Gøgeurt		X	X			X								X						
<i>Dactylorhiza majalis</i> ssp. <i>baltica</i> (Klinge) Senghas	Baltisk Gøgeurt			X	X														X		
<i>Daphne mezereum</i> L.	Pebertræ		X														X				
<i>Daucus carota</i> L. ssp. <i>carota</i>	Vild Gulerod	X	X	X	X						X	X	X	X	X						
<i>Daucus carota</i> L. ssp. <i>sativus</i> (Hoffm.) Hayek	Have-Gulerod															D					
<i>Deschampsia cespitosa</i> (L.) P. Beauv.	Mose-Bunke		X	X	X		X				X	X	X	X	X			X	X		
<i>Deschampsia flexuosa</i> (L.) Trin.	Bølget Bunke	X					X	X	X		X										
<i>Descurainia sophia</i> (L.) Webb.	Finbladet Vejsennep	X									X									X	
<i>Dianthus arenarius</i> L. ssp. <i>bor-sicus</i> Vierh.	Sand-Nellike							X													
<i>Dianthus deltoides</i> L.	Bakke-Nellike	X	X		X						X	X	X			X					
<i>Dianthus superbus</i> L.	Strand-Nellike							X													
<i>Digitalis grandiflora</i> Lam.	Storblomstret Fingerbøl																	D			
<i>Digitalis purpurea</i> L.	Almindelig Fingerbøl											X									
<i>Diplotaxis muralis</i> (L.) DC.	Mursennep	X																		X	
<i>Diplotaxis tenuifolia</i> (L.) DC.	Sandsennep	X																			

<i>Dipsacus fullonum</i> L.	Gærde-Kartebolle																	X		
<i>Drosera anglica</i> Hudson	Langbladet Soldug														X					
<i>Drosera rotundifolia</i> L.	Rundbladet Soldug		X												X					
<i>Dryopteris carthusiana</i> (Vill.) H.P. Fuchs	Smalbladet Mangeløv					X				X	X							X		
<i>Dryopteris cristata</i> (L.) A. Gray	Butfinnet Mangeløv		X												X					
<i>Dryopteris dilatata</i> (Hoffm.) Schinz & Thell.	Bredbladet Mangeløv		X														X			
<i>Dryopteris expansa</i> (Presl) Fraser-Jenkins & Jermy	Finbladet Mangeløv		X														X	X		
<i>Dryopteris filix-mas</i> (L.) Schott	Almindelig Mangeløv	X	X							X	X						X	X		X
<i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) Beauv.	Almindelig Hanespore										X									
<i>Echinocystis lobata</i> (Michx.) Torrey & A. Gray	Vild Agurk							X	X											
<i>Echinops sphaerocephalus</i> L.	Tidselkugle															X				
<i>Echium vulgare</i> L.	Slangehoved	X		X	X	X					X									
<i>Eleocharis palustris</i> (L.) Roemer & Schultes	Almindelig Sumpstrå					X				X										
<i>Eleocharis quinqueflora</i> (F.X. Hartmann) O. Schwartz	Fåblomstret Kogleaks			X	X					X										
<i>Elytrigia juncea</i> A. & D. Löve	Klit-Kvik	X																		
<i>Elytrigia repens</i> (L.) Nevski	Almindelig Kvik	X				X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X
<i>Empetrum nigrum</i> L.	Revling		X			X	X	X								X				
<i>Epilobium adnocaulon</i> Hausskn.	Kirtel-Dueurt							X		X		X	X	X						
<i>Epilobium ciliatum</i> Raf.	Hvid Dueurt																			X
<i>Epilobium hirsutum</i> L.	Lådden Dueurt		X	X					X	X				X			X	X		
<i>Epilobium montanum</i> L.	Glat Dueurt		X	X	X				X		X						X	X		
<i>Epilobium palustre</i> L.	Kær-Dueurt		X												X					
<i>Epilobium parviflorum</i> Schreber	Dunet Dueurt			X						X				X			X			
<i>Epilobium roseum</i> Schreber	Rosen-Dueurt			X													X			
<i>Epilobium tetragonum</i> L.	Kantet Dueurt																			X
<i>Epipactis atrorubens</i> (Hoffm. ex Bernh.) Schultes	Rød Hullæbe	X					X			X					X					
<i>Epipactis helleborine</i> (L.) Crantz	Skov-Hullæbe	X	X								X		X		X		X			
<i>Epipactis palustris</i> (L.) Crantz	Sump-Hullæbe		X	X	X		X							X			X	X		
<i>Equisetum arvense</i> L.	Ager-Padderok	X	X				X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Equisetum fluviatile</i> L.	Dynd-Padderok					X														
<i>Equisetum hyemale</i> L.	Skavgræs									X		X		X	X					
<i>Equisetum palustre</i> L.	Kær-Padderok			X	X							X		X						
<i>Equisetum pratense</i> Ehrh.	Lund-Padderok		X						X		X	X		X			X	X		
<i>Equisetum sylvaticum</i> L.	Skov-Padderok		X														X			
<i>Equisetum variegatum</i> Schleich.	Liden Padderok				X		X													
<i>Eragrostis minor</i> Host	Liden Kærlighedsgæs																			X
<i>Erigeron acer</i> L.	Bitter Bakkestjerne	X		X		X				X	X	X		X	X	X			X	X
<i>Erigeron annuus</i> (L.) Pers.	Smalstråle							X				X		X						
<i>Eriophorum latifolium</i> Hoppe	Bredbladet Kæruld		X	X																
<i>Eriophorum vaginatum</i> L.	Tue-Kæruld														X					
<i>Erodium cicutarium</i> (L.) L'Her.	Hejrenæb	X		X						X			X	X	X	X				X
<i>Erucastrum gallicum</i> (Willd.) O.E. Schulz	Svinesennep																			X
<i>Erysimum cheiranthoides</i> L.	Gyldenlak-Hjørneklap									X	X		X	X	X			X		X
<i>Erysimum hieracifolium</i> L. ssp. <i>durum</i> J. & C. Presl	Rank Hjørneklap	X																		X
<i>Euonymus europaeus</i> L.	Almindelig Benvid			X					X		X	X			X		X			
<i>Euonymus verrucosus</i> Scop.	Vortet Benved									X		X								
<i>Eupatorium cannabinum</i> L.	Hjortetrøst		X	X		X										X		X	X	
<i>Euphorbia cyparissias</i> L.	Cypres-Vortemælk							X					X							
<i>Euphorbia esula</i> L. ssp. <i>tommashiana</i> (Berto.) Nyman.	Ris-Vortemælk									X										
<i>Euphorbia helioscopia</i> L.	Skærm-Vortemælk	X								X					X					
<i>Euphrasia brevipila</i> Burnat & Gremli ssp. <i>brevipila</i>	Kirtel-Øjentrøst				X															

<i>Euphrasia nemorosa</i> (Pers.) Wallr.	Kort Øjentrøst				X							X		X	X	X		X		
<i>Euphrasia stricta</i> J.F. Lehmann ssp. <i>stricta</i>	Spids Øjentrøst												X							
<i>Fallopia sachalinensis</i> (F.Schmidt ex Maxim.) Ronse Decr.	Kæmpe-Pileurt																	D		
<i>Festuca altissima</i> All.	Skov-Svingel		X																	
<i>Festuca arundinacea</i> Schreber	Strand-Svingel			X	X		X	X		X			X					X	X	
<i>Festuca gigantea</i> (L.) Vill.	Kæmpe-Svingel		X					X	X									X	X	
<i>Festuca ovina</i> L.	Fåre-Svingel									X										
<i>Festuca pratensis</i> Hudson	Eng-Svingel		X						X		X	X		X	X	X	X	X	X	
<i>Festuca rubra</i> L. ssp. <i>arenaria</i> (Osbeck) K. Richter							X													
<i>Festuca rubra</i> L. ssp. <i>rubra</i>	Rød Svingel	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X
<i>Festuca sabulosa</i> (N.J. Andersson) H. Lindb. fil.	Baltisk Svingel						X												X	
<i>Festuca trachyphylla</i> (Hack.) Krajina	Bakke-Svingel								X										X	
<i>Filago arvensis</i> L.	Ager-Museurt			X																
<i>Filipendula ulmaria</i> (L.) Maxim.	Almindelig Mjødurt		X		X				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Filipendula vulgaris</i> Moench	Almindelig Mjødurt	X		X	X															
<i>Fragaria vesca</i> L.	Skov-Jordbær	X	X	X			X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Fragaria viridis</i> Duchesne	Bakke-Jordbær				X				X											
<i>Frangula alnus</i> Miller	Tørst		X	X	X		X				X	X	X					X	X	
<i>Fraxinus excelsior</i> L.	Ask		X	X												X	X	X	X	
<i>Fumaria officinalis</i> L.	Læge-Jordrøg	X								X					X					
<i>Galeopsis bifida</i> Boenn.	Skov-Galtetand					X	X			X				X	X				X	
<i>Galeopsis speciosa</i> Miller	Hamp-Hanekro													X	X					
<i>Galeopsis tetrahit</i> L.	Almindelig Hanekro							X												
<i>Galinsoga parviflora</i> Cav.	Håret Kortstråle	X								X										
<i>Galinsoga quadriradiata</i> Ruiz & Pavon	Kirtel-Kortstråle											X		X						
<i>Galium aparine</i> L.	Burre-Snerre	X			X		X			X	X							X		
<i>Galium boreale</i> L.	Trenervet Snerre		X	X							X		X					X	X	
<i>Galium mollugo</i> L.	Hvid Snerre	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Galium mollugo</i> x <i>verum</i>	Hvid x Gul Snerre		X		X			X												
<i>Galium odoratum</i> (L.) Scop.	Skovmærke		X																	
<i>Galium palustre</i> L.	Kær-Snerre		X				X											X	X	
<i>Galium rivale</i> (Sibth. & Sm.) Griseb.									X									X	X	
<i>Galium uliginosum</i> L.	Sump-Snerre		X				X											X	X	
<i>Galium verum</i> L. ssp. <i>verum</i>	Gul Snerre	X		X	X	X	X	X	X	X				X						
<i>Gentiana cruciata</i> L.	Kors-Ensian											X								
<i>Geranium dissectum</i> L.	Kløftet Storkenæb													X						
<i>Geranium palustre</i> L.	Eng-Storkenæb							X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
<i>Geranium pusillum</i> L.	Liden Storkenæb	X		X	X				X	X	X									
<i>Geranium pyrenaicum</i> Burm. fil.	Pyrenæisk Storkenæb			X	X					X	X			X						
<i>Geranium robertianum</i> L.	Stinkende Storkenæb							X												
<i>Geranium rotundifolium</i> L.	Rundbladet Storkenæb							X												
<i>Geranium sanguineum</i> L.	Blodrød Storkenæb			X	X														X	
<i>Geranium sylvaticum</i> L.	Skov-Storkenæb		X		X						X									
<i>Geum rivale</i> L.	Eng-Nellikerod				X										X		X	X	X	
<i>Geum urbanum</i> L.	Feber-Nellikerod	X		X						X	X	X	X	X		X		X	X	X
<i>Gladiolus communis</i> L.	Gladiolus														D					
<i>Gladiolus imbricatus</i> L.																			X	
<i>Glechoma hederacea</i> L.	Korsknap	X								X	X	X	X	X				X	X	
<i>Glyceria fluitans</i> (L.) R. Br.	Manna-Sødgræs	X	X												X			X		
<i>Glyceria maxima</i> (Hartman) Holmberg	Høj Sødgræs									X										
<i>Gnaphalium sylvaticum</i> L.	Rank Evighedsblomst									X	X			X						
<i>Goodyera repens</i> (L.) R. Br. var. <i>ophioides</i> Fernald	Netbladet Knærod					X	X													

<i>Goodyera repens</i> (L.) R. Br. var. <i>repens</i>	Almindelig Knærod					X	X					X				X		
<i>Gratiola officinalis</i> L.	Læge-Nådesurt									X								
<i>Gymnadenia conopsea</i> (L.) R. Br.	Langakset Trådspore		X	X	X		X											
<i>Gymnocarpium dryopteris</i> (L.) Newman	Tredelt Egebregne		X							X						X	X	X
<i>Gypsophila fastigiata</i> L.	Sand-Gipsurt					X												
<i>Hedera helix</i> L.	Vedbend		(x)															
<i>Helianthemum nummularium</i> (L.) Miller ssp. <i>nummularium</i>	Filtet Soløje					X												
<i>Helianthus annuus</i> L.	Solsikke	X																
<i>Helianthus tuberosus</i> L.	Jordkok			X														
<i>Helichrysum arenarium</i> (L.) Moench	Gul Evighedsblomst										X	X	X	X				
<i>Helictotrichon pratense</i> (L.) Besser	Eng-Havre			X	X					X							X	
<i>Helictotrichon pubescens</i> (Hudson) Pliger	Dunet Havre		X															
<i>Heracleum pubescens</i> (Hoffm.) Bieb.	Kæmpe-Bjørneklo				X													X
<i>Heracleum sibiricum</i> L.	Grønblomstret Bjørneklo	X		X	X				X		X	X	X		X	X	X	X
<i>Hermidium monorchis</i> (L.) R. Br.	Pukkellæbe						X											X
<i>Herniaria glabra</i> L.	Glat Brudurt									X		X	X	X	X			
<i>Hesperis matronalis</i> L.	Vellugtende Aftenstjerne	X																
<i>Hieracium caespitosum</i> Dum. ssp. <i>colliniforme</i> (Peter) Sell	Eng-Høgeurt												X					
<i>Hieracium cymosum</i> L.	Kvast-Høgeurt				X		X											
<i>Hieracium flagellare</i> Willd.	Gaffel-Høgeurt												?					
<i>Hieracium lactucella</i> Wallr.	Lancetbladet Høgeurt				X													
<i>Hieracium murorum</i> L.	Skov-Høgeurt											X				X		
<i>Hieracium pilosella</i> L.	Håret Høgeurt		X		X					X	X	X	X				X	
<i>Hieracium umbellatum</i> L.	Smalbladet Høgeurt	X				X	X	X				X						X
<i>Hieracium virgultorum</i> Jord.												X						
<i>Hieracium vulgatum</i> Fries	Almindelig Høgeurt		X				X									X		
<i>Hierochloë odorata</i> (L.) Beauv.	Festgræs																	X
<i>Hippophaë rhamnoides</i> L.	Havtorn	X																
<i>Hippuris vulgaris</i> L.	Hestehale						X											
<i>Holcus lanatus</i> L.	Fløjlsgræs		X										X					
<i>Holcus mollis</i> L.	Krybende Hestegræs		X															
<i>Honckenya peploides</i> (L.) Ehrh.	Strandarve	X						X										
<i>Hottonia palustris</i> L.	Vandrøllike						X											
<i>Humulus lupulus</i> L.	Humle			X					X		X	X					X	X
<i>Hydrocharis morsus-ranae</i> L.	Frøbid						X					X	X	X				
<i>Hypericum maculatum</i> Crantz	Kantet Perikon		X						X			X	X	X		X		
<i>Hypericum perforatum</i> L.	Prikbladet Perikon	X	X						X	X	X	X	X	X	X	X		
<i>Hypochoeris maculata</i> L.	Plettet Kongepen						X					X						
<i>Hypochoeris radicata</i> L.	Almindelig Kongepen		X				X									X	X	X
<i>Impatiens glandulifera</i> Royle	Kæmpe-Balsamin								X			X					X	
<i>Impatiens noli-tangere</i> L.	Spring-Balsamin		X							X	X					X	X	
<i>Impatiens parviflora</i> L.	Småblomstret Balsamin							X	X		X					X	X	
<i>Inula britannica</i> L.	Soløje-Alant									X								
<i>Inula salicina</i> L.	Pilebladet Alant			X	X		X			X				X	X			X
<i>Iris pseudacorus</i> L.	Gul Iris		X	X			X										X	
<i>Jasione montana</i> L.	Blåmunke		X	X		X				X	X	X	X	X		X		
<i>Jovibarba sobolifera</i> (Sims) Opiz	Kuglehusløg										X	X	X					
<i>Juncus alpinus</i> Vill. ssp. <i>alpinus</i>	Sod-Siv				?									X				
<i>Juncus articulatus</i> L.	Glanskapslet Siv			X	X					X		X		X				X
<i>Juncus balticus</i> Willd.	Klit-Siv						X											X
<i>Juncus bufonius</i> L.	Tudse-Siv						X	X						X				
<i>Juncus compressus</i> Jacq.	Fladstræt Siv							X		X	X			X			X	
<i>Juncus conglomeratus</i> L.	Knop-Siv													X				X
<i>Juncus effusus</i> L.	Lyse-Siv		X					X						X				X

Lychnis chalconica L.	Brændende Kærlighed																	X
Lychnis flos-cuculi L.	Trævlekrone			X						X	X	X			X	X		X
Lychnis viscaria L.	Tjærnellike									X	X	X	X		X			
Lycopersicon lycopersicum (L.) Karst.	Tomat																	X
Lycopodium annotinum L.	Femradet Ulvefod		X				X										X	
Lycopodium selago L.	Otteradet Ulvefod		X															
Lycopus europaeus L.	Sværtøvæld					X				X					X		X	
Lysimachia nummularia L.	Pengebladet Fredløs			X			X	X		X	X					X	X	X
Lysimachia thyrsoflora L.	Dusk-Fredløs													X			X	
Lysimachia vulgaris L.	Almindelig Fredløs		X	X		X			X			X	X	X	X	X	X	X
Lythrum salicaria L.	Kattehale			X						X							X	X
Majanthemum bifolium (L.) F.W. Schmidt	Majblomst		X			X	X								X	X		
Malus sylvestris Miller	Vild Æble													X				
Malus x domestica Borkh.	Sød-Æble				X						X	X		X	X			X
Malva moschata L.	Moskus-Katost													X				
Malva neglecta Wallr.	Rundbladet Katost	X																
Matteuccia struthiopteris (L.) Tod.	Strudsvinge		X													X		
Medicago falcata L.	Segl-Sneglebælg	X		X				X	X		X	X	X		X	X		X
Medicago falcata x sativa	Sand-Lucerne	X		X														
Medicago lupulina L.	Humle-Sneglebælg	X		X	X			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Medicago sativa L.	Foder-Lucerne			X						X								
Melampyrum nemorosum L.	Blåtoppet Kohvede			X													X	
Melampyrum polonicum (Beauv.) Soó								X			X		X		X	X		X
Melampyrum pratense L.	Almindelig Kohvede	X	X			X	X	X			X	X		X			X	X
Melampyrum sylvaticum L.	Skov-Kohvede		X															
Melica nutans L.	Nikkende Flitteraks		X	X	X						X		X		X	X	X	X
Melilotus albus Medicus	Hvid Stenkløver	X		X	X			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Melilotus officinalis (L.) Pallas	Mark-Stenkløver	X								X		X						
Mentha aquatica L.	Vand-Mynte																X	
Mentha arvensis L.	Ager-Mynte					X				X								
Mentha x verticillata L.	Krans-Mynte									X								
Menyanthes trifoliata L.	Bukkeblad		X									X		X			X	
Mercurialis perennis L.	Almindelig Bingelurt		X	X						X						X	X	X
Milium effusum L.	Milliegræs		X															
Moehringia lateriflora (L.) Fenzl	Russisk Skovarve								X		X		X			X	X	
Moehringia trinervia (L.) Clairv.	Skovarve	X												X			X	X
Molinia coerulea (L.) Moench	Blåtop		X	X	X		X										X	X
Moneses uniflora (L.) A. Gray	Enblomstret Vintergrøn					X						X						
Monotropa hypopithys L.	Snylterod		X				X	X					X					
Myosotis arvensis (L.) Hill	Mark-Forglemmigej	X		X	X			X	X	X	X	X	X	X	X	X		
Myosotis laxa Lehm. ssp. caespitosa (C.F. Schultz) Hyl.	Sump-Forglemmigej					X				X							X	X
Myosotis palustris L.	Eng-Forglemmigej		X		X					X		X					X	X
Myosoton aquaticum (L.) Moench	Kløvkrone			X						X			X					
Myrica gale L.	Pors					X	X							X				
Myriophyllum spicatum L.	Aks-Tusindgylde					X				X								
Nardus stricta L.	Katteskæg												X					
Neottia nidus-avis (L.) L.C.M. Richard	Rederod					X											X	
Nepeta cataria L.	Katteurt														D			
Nuphar lutea Sibth. & Sm.	Gul Åkande														X			X
Nymphaea alba L.	Hvid Åkande											X		X				
Odontites verna (Bellardi) Dumort.	Mark-Rødtop									X				X				
Oenanthe aquatica (L.) Poiret	Billebo-Klaseskærm																X	
Oenothera biennis L.	Toårig Natlys				X	X		X			X	X					X	X
Onobrychis arenaria DC.	Sand-Esparsette											X						

<i>Ononis arvensis</i> L.	Stinkende Krageklo	X		X	X							X	X					X	X	
<i>Ononis repens</i> L.	Mark-Krageklo	X																		
<i>Ophrys insectifera</i> L.	Flueblomst					X														
<i>Orchis militaris</i> L.	Ridder-Gøgeurt				X	X														
<i>Origanum vulgare</i> L.	Merian			X	X						X	X	X		X				X	
<i>Orthilia secunda</i> (L.) House	Ensidig Vintergrøn		X			X							X							
<i>Oxalis acetosella</i> L.	Skovsyre		X			X					X	X	X			X	X	X		
<i>Oxalis corniculata</i> L.	Nedliggende Surkløver										X							X		
<i>Oxalis europaea</i> Jordan	Rank Surkløver																	X		X
<i>Papaver argemone</i> L.	Kølle-Valmue			X																
<i>Papaver dubium</i> L.	Gærde-Valmue			X									X							
<i>Papaver rhoeas</i> L.	Korn-Valmue																			X
<i>Papaver somniferum</i> L.	Opium-Valmue								X						X					
<i>Paris quadrifolia</i> L.	Firblad		X							X							X	X		
<i>Parnassia palustris</i> L.	Leverurt			X		X									X					
<i>Pastinaca sativa</i> L.	Pastinak				X				X	X										X
<i>Pedicularis palustris</i> L. ssp. <i>palustris</i>	Eng-Troldurt					X														
<i>Petasites spurius</i> (Retz.) Reichenb.	Filtet Hestehov															X				
<i>Peucedanum oreoselinum</i> (L.) Moench	Bakke-Svolvrod								X				X							
<i>Peucedanum palustre</i> (L.) Moench	Kære-Svovlrod					X									X					
<i>Phalaris arundinacea</i> L.	Rørgræs			X							X							X		
<i>Phleum arenarium</i> L.	Sand-Rottehale	X																		
<i>Phleum bertolonii</i> DC.	Knold-Rottehale								?			?								
<i>Phleum phleoides</i> (L.) Karsten	Glat Rottehale			X								X								
<i>Phleum pratense</i> L.	Eng-Rottehale	X		X	X			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			
<i>Phragmites australis</i> (Cav.) Trin. ex Steudel	Tagrør		X	X	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X
<i>Physocarpus opulifolius</i> (L.) Maxim.	Amerikansk Blærespiræa																		D	
<i>Phyteuma spicatum</i> L.	Aks-Rapunsel		X															X		
<i>Picea abies</i> (L.) Karsten	Rød-Gran		X	X	X		X	X					X		X	X	X	X		
<i>Picea glauca</i> (Moench) Voss	Hvid-Gran														X					
<i>Pimpinella saxifraga</i> L.	Almindelig Pimpinelle	X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Pinguicula vulgaris</i> L.	Vibefedt		X	X		X														
<i>Pinus sylvestris</i> L.	Skov-Fyr	X	X		X	X	X	X			X	X	X	X	X	X	X	X	X	
<i>Plantago lanceolata</i> L.	Lancet-Vejbred	X		X	X					X	X	X	X			X	X	X		
<i>Plantago major</i> L. ssp. <i>major</i>	Stor Vejbred	X		X	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Plantago media</i> L.	Dunet Vejbred			X	X					X	X	X	X	X		X	X	X	X	
<i>Platanthera bifolia</i> (L.) L.C.M. Richard ssp. <i>bifolia</i>	Bakke-Gøgelilje					X														
<i>Platanthera</i> sp.	Gøgelilje																	X		
<i>Poa alpigena</i> (Fr.) Lindm.						X														
<i>Poa annua</i> L.	Enårig Rapgræs	X		X	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Poa compressa</i> L.	Fladtrykt Rapgræs			X			X				X	X	X			X			X	
<i>Poa nemoralis</i> L.	Lund-Rapgræs	X									X	X						X	X	
<i>Poa palustris</i> L.	Stortoppet Rapgræs			X							X								X	
<i>Poa pratensis</i> L.	Eng-Rapgræs	X		X	X		X			X	X	X		X	X	X		X	X	X
<i>Poa trivialis</i> L.	Almindelig Rapgræs	X									X	X					X		X	
<i>Polygala amarella</i> Crantz	Bitter Mælkeurt					X														
<i>Polygala comosa</i> Schkuhr	Top-Mælkeurt			X		X														
<i>Polygala vulgaris</i> L.	Almindelig Mælkeurt			X	X															
<i>Polygonatum multiflorum</i> (L.) All.	Stor Konval		X	X								X	X	X				X	X	
<i>Polygonatum odoratum</i> (Miller) Druce	Kantet Konval													X						
<i>Polygonum amphibium</i> L.	Vand-Pileurt										X								X	X
<i>Polygonum aviculare</i> L. ssp. <i>aviculare</i>	Vej-Pileurt	X		X	X				X		X	X	X		X	X	X	X	X	X

<i>Polygonum aviculare</i> L. ssp. <i>microspermum</i> (Jord. ex Boreau) Boreau	Smalbladet Pileurt	X																	X		X
<i>Polygonum aviculare</i> L. ssp. <i>ruvragum</i> (Jord. ex Boreau) Berher	Spidsbladet Pileurt																				X
<i>Polygonum bistorta</i> L.	Slangerod	X																			
<i>Polygonum convolvulus</i> L.	Snerle-Pileurt	X													X						
<i>Polygonum dumetorum</i> L.	Vinge-Pileurt																				X
<i>Polygonum lapathifolium</i> L. ssp. <i>pallidum</i> (With.) Fries	Bleg Pileurt	X							X					X							
<i>Polygonum minus</i> Hudson	Liden Pileurt																			X	
<i>Polygonum persicaria</i> L.	Fersken-Pileurt	X																			
<i>Polypodium vulgare</i> L.	Almindelig Engelsød																X				
<i>Polystichum aculeatum</i> (L.) Roth	Almindelig Skjoldbregne		X														X				
<i>Polystichum braunii</i> (Spenner) Fee	Håret Skjoldbregne		X																		
<i>Populus alba</i> L.	Sølv Poppel									X	X								X		
<i>Populus tremula</i> L.	Bævreasp			X		X					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
<i>Populus trichocarpa</i> Torrey & A. Gray ex Hooker	Vestamerikansk Poppel									X		X									
<i>Populus x canescens</i> (Aiton) Sm.	Grå-Poppel										X										
<i>Potamogeton alpinus</i> Balbis	Rust-Vandaks										X										
<i>Potamogeton lucens</i> L.	Glinsende Vandaks									X											
<i>Potamogeton natans</i> L.	Svømmende Vandaks															X					
<i>Potamogeton pectinatus</i> L.	Børstebladet Vandaks			X																	
<i>Potamogeton perfoliatus</i> L.	Hjertebladet Vandaks			X																	
<i>Potamogeton rutilus</i> Wolfg.	Rødlig Vandaks													?							
<i>Potentilla anserina</i> L.	Gåse-Potentil	X		X	X		X	X		X	X	X	X		X				X	X	X
<i>Potentilla argentea</i> L. s. lat.	Sølv-Potentil	X		X	X					X	X	X	X	X	X	X					X
<i>Potentilla erecta</i> (L.) Räuschel	Tormentil		X	X			X						X	X	X				X	X	
<i>Potentilla fruticosa</i> L.	Busk-Potentil				X																
<i>Potentilla impolita</i> Wahlenb.	Håret Sølv-Potentil			X																	
<i>Potentilla intermedia</i> L.	Småblomstret Potentil	X											X		X				X	X	
<i>Potentilla palustris</i> (L.) Scop.	Kragefod				X		X									X					
<i>Potentilla recta</i> L.	Opret Potentil															X					
<i>Potentilla reptans</i> L.	Krybende Potentil	X		X	X				X		X										
<i>Primula farinosa</i> L.	Melet Kodriver		X	X	X		X						X	X	X				X		
<i>Primula veris</i> L.	Hulkvrevet Kodriver		X	X	X			X					X	X	X				X		
<i>Prunella vulgaris</i> L.	Almindelig Brunelle	X	X	X	X		X	X		X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	
<i>Prunus avium</i> L.	Fugle-Kirsebær		X													D					
<i>Prunus cerasifera</i> Ehrh.	Mirabel			X															X		
<i>Prunus domestica</i> L. ssp. <i>insititia</i> (L.) C.K. Schneider	Kræge	X																			
<i>Prunus padus</i> L.	Hæg			X					X		X	X	X		X	X	X	X	X	X	
<i>Prunus spinosa</i> L.	Slåen			X	X																
<i>Pteridium aquilinum</i> (L.) Kuhn in Decken	Ørnebregne		X	X	X		X				X	X	X		X	X	X	X			
<i>Pulmonaria obscura</i> Dumort.	Almindelig Lungeurt		X	X				X			X		X						X		
<i>Pulsatilla patens</i> (L.) Miller	Åben Kobjælde													X							
<i>Pulsatilla pratensis</i> (L.) Miller	Nikkende Kobjælde	X				X		X													
<i>Pyrola chlorantha</i> Swartz	Grønlig Vintergrøn					X	X														
<i>Pyrola rotundifolia</i> L. ssp. <i>rotundifolia</i>	Mose-Vintergrøn		X			X															
<i>Pyrus communis</i> L.	Vild Pære	?																			
<i>Pyrus pyrastrer</i> (L.) Burgsd.	Vild Pære													X							
<i>Quercus robur</i> L.	Almindelig Eg		X	X							X	X	X			X			X	X	
<i>Ranunculus acris</i> L. ssp. <i>acris</i>	Bidende Ranunkel	X		X					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
<i>Ranunculus cassubicus</i> L.	Kassubisk Ranunkel		X								X							X	X		
<i>Ranunculus flammula</i> L.	Kær-Ranunkel	X																			
<i>Ranunculus lingua</i> L.	Langbladet Ranunkel						X														
<i>Ranunculus repens</i> L.	Lav Ranunkel	X			X													X	X	X	X
<i>Ranunculus sceleratus</i> L.	Tigger-Ranunkel																				X

<i>Raphanus raphanistrum</i> L.	Kiddike	X	X	X					X				X		X					X
<i>Reseda lutea</i> L.	Gul Reseda	X																		
<i>Rhamnus cathartica</i> L.	Vrietorn			X	X							X	X					X		
<i>Rhinanthus minor</i> L. ssp. <i>minor</i>	Liden Skjaller													X	X					
<i>Rhinanthus serotinus</i> Oborny ssp. <i>serotinus</i> ex Soo	Stor Skjaller														X				X	
<i>Rhynchospora alba</i> (L.) Vahl	Hvid Næbfro														X					
<i>Ribes alpinum</i> L.	Fjeld-Ribs		X							X									X	
<i>Ribes nigrum</i> L.	Solbær			X						X	X									
<i>Ribes rubrum</i> L.	Have-Ribs		X	X							X	X								
<i>Ribes spicatum</i> Robson	Vild Ribs														X					
<i>Roegneria canina</i> (L.) Nevski	Hunde-Kvik		X							X								X		
<i>Rorippa amphibia</i> (L.) Besser	Vand-Peberrod			X														X		
<i>Rorippa palustris</i> (L.) Besser	Kær-Guldkarse	X								X										
<i>Rorippa sylvestris</i> (L.) Besser	Vej-Guldkarse							X		X										
<i>Rosa canina</i> (L.) Crepin ssp. <i>canina</i>	Hunde-Rose								X											
<i>Rosa dumalis</i> (Bechst.) Boulay ssp. <i>dumalis</i>	Blågrøn Rose								?	X		X	X	X	X			X		
<i>Rosa majalis</i> J. Hermann	Maj-Rose	X																		
<i>Rosa rugosa</i> Thunb.	Rynket Rose	X								X										
<i>Rosa subcanina</i> (H. Christ) Dalla Torre & Sarnth.			X						X											
<i>Rosa tomentosa</i> Sm.	Langstillet Filt-Rose									X										
<i>Rubus caesius</i> L.	Korbær	X		X	X				X		X	X					X	X		
<i>Rubus chamaemorus</i> L.	Multebær														X			X		
<i>Rubus idaeus</i> L.	Hindbær	X	X							X	X	X	X	X	X			X	X	
<i>Rubus saxatilis</i> L.	Fruebær		X	X						X		X						X		
<i>Rumex acetosa</i> L.	Almindelig Syre	X	X	X						X		X	X	X					X	
<i>Rumex acetosella</i> L.	Rødknæ	X	X			X	X			X	X	X	X	X				X	X	
<i>Rumex confertus</i> Willd.	Tætblomstret Skræppe									X	X	X			X			X		
<i>Rumex crispus</i> L.	Kruset Skræppe	X		X						X	X			X	X		X	X	X	
<i>Rumex hydrolapathum</i> Hudson	Vand-Skræppe					X	X													
<i>Rumex longifolius</i> DC.	By-Skræppe	X																		
<i>Rumex maritimus</i> L.	Strand-Skræppe																		X	
<i>Rumex obtusifolius</i> L.	Butbladet Skræppe			X						X		X	X					X		
<i>Rumex pseudonatronatus</i> Borb.	Finske Skræppe									X										
<i>Rumex stenophyllus</i> Ledeb.	Ungarsk Skræppe																		X	
<i>Rumex thyrsoflorus</i> Fingerh.	Dusk-Syre	X	X	X	X					X	X	X	X	X	X	X			X	
<i>Sagina nodosa</i> L.	Knude-Firling						X								X					
<i>Sagina procumbens</i> L.	Almindelig Firling	X										X						X		
<i>Sagittaria sagittifolia</i> L.	Pilblad			X						X										
<i>Salix acutifolia</i> Willd.	Kaspisk Dug-Pil						X								X					
<i>Salix alba</i> L.	Hvid-Pil								X						X		X			
<i>Salix aurita</i> L.	Øret Pil					X									X					
<i>Salix caprea</i> L.	Selje-Pil	X	X	X		X	X		X	X	X	X	X	X	X			X	X	X
<i>Salix cinerea</i> L.	Grå-Pil		X	X	X						X		X	X	X			X	X	
<i>Salix daphnoides</i> Vill.	Pommersk Dug-Pil	?																		
<i>Salix fragilis</i> L.	Skør-Pil								X		X									
<i>Salix fragilis</i> x <i>pentandra</i>	Glans Pil									X					X					
<i>Salix nigricans</i> Sm.	Sort Pil				X															
<i>Salix pentandra</i> L.	Femhannet Pil		X										X	X	X					
<i>Salix purpurea</i> L.	Purpur-Pil			X			X			X										
<i>Salix repens</i> L.	Krybende Pil			X			X								X					
<i>Salix rosmarinifolia</i> L.	Rosmarin-Pil		X				?													
<i>Salix viminalis</i> L.	Bånd-Pil		X		X						X									
<i>Salsola kali</i> L. ssp. <i>kali</i>	Sodaurt	X					X													
<i>Sambucus racemosa</i> L.	Drue-Hyld									X								X		X
<i>Sanicula europaea</i> L.	Sanikel			X														X		
<i>Saponaria officinalis</i> L.	Sæbeurt	X						X		X	X	X		X					X	
<i>Scheuchzeria palustris</i> L.	Blomsterstiv														X					

<i>Schoenus ferrugineus</i> L.	Rust-Skæne			X				X												
<i>Scirpus lacustris</i> L.	Sø-Kogleaks														X					
<i>Scirpus maritimus</i> L.	Strand-Kogleaks								X										X	
<i>Scirpus sylvaticus</i> L.	Skov-Kogleaks										X	X	X		X		X		X	
<i>Scirpus tabernaemontani</i> C.C. Gmel.	Blågrøn Kogleaks				X				X				X							
<i>Scleranthus annuus</i> L. ssp. <i>annuus</i>	Enårig Knavel						X													
<i>Scleranthus perennis</i> L.	Flerårig Knavel			X			X						X							
<i>Scorzonera humilis</i> L.	Lav Skorsoner			X					X				X						X	
<i>Scrophularia nodosa</i> L.	Knoldet Brunrod		X									X		X	X	X	X	X		
<i>Scutellaria galericulata</i> L.	Almindelig Skjolddrager							X					X					X	X	
<i>Secale cereale</i> L.	Rug									X										
<i>Sedum acre</i> L.	Bidende Stenurt	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X		X		X	X
<i>Sedum album</i> L.	Hvid Stenurt											X								
<i>Sedum sexangulare</i> L.	Seksradet Stenurt	X									X							X	X	
<i>Sedum telephium</i> L. ssp. <i>ru-prechtii</i> Jalas																X				
<i>Sedum telephium</i> L. ssp. <i>telephium</i>	Skt. Hansurt		X																	
<i>Selinum carvifolia</i> (L.) L.	Seline				X														X	
<i>Senecio fluviatilis</i> Wallr.	Sarracenisk Brandbæger									X							X			
<i>Senecio jacobaea</i> L.	Eng-Brandbæger											X	X	X	X	X				
<i>Senecio paludosus</i> L.	Kær-Brandbæger											X								
<i>Senecio viscosus</i> L.	Klæbrig Brandbæger	X																	X	
<i>Senecio vulgaris</i> L.	Almindelig Brandbæger	X										X						X	X	
<i>Seseli libanotis</i> (L.) Koch	Hjorterod									X										
<i>Sesleria caerulea</i> Ard.	Blåaks		X	X																
<i>Sherardia arvensis</i> L.	Blåstjerne						X													
<i>Silene dioica</i> (L.) Clairv.	Dag-Pragtstjerne			X															X	
<i>Silene latifolia</i> Poir. ssp. <i>alba</i> (Mill.) Greuter & Burdet	Aften-Pragtstjerne	X	X	X						X	X	X	X	X	X	X			X	
<i>Silene nutans</i> L.	Nikkende Limurt	X		X								X	X	X	X	X				
<i>Silene vulgaris</i> (Moench) Garcke ssp. <i>vulgaris</i>	Blæresmælde			X	X	X				X	X	X	X	X	X	X			X	
<i>Sinapis arvensis</i> L. var. <i>arvensis</i>	Ager-Sennep	X		X							X									
<i>Sisymbrium altissimum</i> L.	Ungarsk Vejsennep	X																	X	
<i>Sisymbrium loeselii</i> L.	Stivhåret Vejsennep	X																	X	
<i>Sisymbrium officinale</i> (L.) Scop.	Rank Vejsennep	X										X						X	X	
<i>Sium latifolium</i> L.	Bredbladet Mærke							X				X						X	X	
<i>Solanum dulcamara</i> L.	Bittersød Natskygge		X											X				X	X	
<i>Solanum tuberosum</i> L.	Kartoffel	X																		
<i>Solidago canadensis</i> L.	Kanadisk Gylidenris										X	X						X	X	X
<i>Solidago virgaurea</i> L.	Almindelig Gylidenris		X	X	X	X	X				X	X	X	X	X	X	X	X	X	
<i>Sonchus arvensis</i> L.	Ager-Svinemælk	X									X		X	X	X	X				
<i>Sonchus asper</i> (L.) Hill	Ru Svinemælk	X									X									
<i>Sonchus oleraceus</i> L.	Almindelig Svinemælk	X								X		X						X		
<i>Sorbus aucuparia</i> L.	Almindelig Røn	X	X	X			X			X		X	X	X			X	X	X	
<i>Sorbus x hybrida</i> L.	Finsk Røn		X																	
<i>Sparganium emersum</i> Rehman	Grenet Pindsvineknop			X																
<i>Spergula arvensis</i> L.	Spergel	X		X										X						
<i>Spergularia rubra</i> (L.) J. & C. Presl	Mark-Hindeknæ	X														X				
<i>Spinacia oleracea</i> L.	Spinat															D				
<i>Spiraea salicifolia</i> L.	Pilebladet Spiræa																	X		
<i>Stachys palustris</i> L.	Kær-Galtetand			X						X		X			X			X	X	
<i>Stachys sylvatica</i> L.	Skov-Galtetand		X	X								X	X				X			
<i>Stellaria graminea</i> L.	Græsbladet Fladstjerne		X		X						X	X	X	X	X				X	
<i>Stellaria holostea</i> L.	Stor Fladstjerne			X								X					X			
<i>Stellaria media</i> (L.) Vill.	Fuglegræs	X									X				X	X		X	X	
<i>Stellaria nemorum</i> L. ssp. <i>nemorum</i>	Nordlig Lund-Fladstjerne		X									X	X							

<i>Stellaria palustris</i> Retz.	Kær-Fladstjerne						X									X						
<i>Succisa pratensis</i> Moench	Djævnlesbid		X	X	X		X												X			
<i>Symphytum officinale</i> L.	Læge-Kulsukker							X		X		X										
<i>Syringa vulgaris</i> L.	Syren										X								X			
<i>Tanacetum vulgare</i> L.	Rejnfan	X	X							X	X		X		X				X			
<i>Taraxacum officinale</i> L.	Mælkebøtte	X		X	X				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Taxus baccata</i> L.	Taks		X																			
<i>Telekia speciosa</i> (Schreber) Baumg.	Tusindstråle																				X	
<i>Thalictrum aquilegifolium</i> L.	Akelejebladet Frøstjerne										X											
<i>Thalictrum flavum</i> L.	Gul Frøstjerne				X		X											X				
<i>Thalictrum lucidum</i> L.	Skinrende Frøstjerne				X															X		
<i>Thalictrum simplex</i> L.	Rank Frøstjerne			X	X						?											
<i>Thelypteris palustris</i> Schott	Kærbregne		X												X						X	
<i>Thelypteris phegopteris</i> (L.) Slosson in Rydb.	Dunbregne		X														X	X				
<i>Thlaspi arvense</i> L.	Ager-Pengeurt	X																				
<i>Thymus pulegioides</i> L.	Bredbladet Timian				X				X	X	X	X		X	X	X				X		
<i>Thymus serpyllum</i> L. emend. Miller	Smalbladet Timian	X		X		X		X					X							X		
<i>Tilia cordata</i> Miller	Småbladet Lind	X	X	X					X	X	X	X	X				X	X				
<i>Tilia platyphyllos</i> Scop	Storbladet Lind		X																			
<i>Torilis japonica</i> (Houtt.) DC.	Hvas Randfrø	X		X	X				X		X	X								X	X	
<i>Tragopogon pratensis</i> L. sp.	Gedeskæg			X	X				X	X	X	X		X	X	X	X					
<i>Tragopogon pratensis</i> L. ssp. minor (Mill.) Wahlenb.	Småkronet Gedeskæg	X																				
<i>Trichophorum alpinum</i> (L.) Pers.	Liden Kæruld		X																			
<i>Trientalis europaea</i> L.	Skovstjerne		X				X	X									X	X				
<i>Trifolium arvense</i> L.	Hare-Kløver	X	X	X						X	X	X	X	X	X							
<i>Trifolium aureum</i> Pollich	Humle-Kløver		X									X	X	X	X	X						
<i>Trifolium campestre</i> Schreber	Gul Kløver	X																				
<i>Trifolium hybridum</i> L. ssp. hybridum	Alsike-Kløver	X	X							X	X	X		X	X							
<i>Trifolium medium</i> L.	Bugtet Kløver	X	X	X	X				X		X	X	X	X	X	X	X					
<i>Trifolium montanum</i> L.	Bjerg-Kløver			X					X	X	X	X		X								
<i>Trifolium pratense</i> L.	Rød-Kløver	X	X	X	X				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
<i>Trifolium repens</i> L.	Hvid-Kløver	X		X	X			X	X	X			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Triglochin maritimum</i> L.	Strand-Trehage																			X		
<i>Triglochin palustris</i> L.	Kær-Trehage				X						X											
<i>Tripleurospermum inodorum</i> Schultz Bip.	Lugtløs Kamille	X						X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Triticum aestivum</i> L.	Almindelig Hvede							X														
<i>Trollius europaeus</i> L.	Engblomme							X														
<i>Tropaeolum majus</i> L.	Blomsterkarse			X											X							
<i>Tussilago farfara</i> L.	Følfod	X		X	X		X	X		X	X	X	X	X		X			X	X	X	
<i>Typha angustifolia</i> L.	Smalbladet Dunhammer														X					X		
<i>Typha latifolia</i> L.	Bredbladet Dunhammer		X							X		X			X				X	X		
<i>Ulmus glabra</i> Hudson	Skov-Elm		X	X						X	X								X			
<i>Urtica dioica</i> L.	Stor Nælde	X	X	X	X			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Urtica urens</i> L.	Liden Nælde	X																			X	
<i>Utricularia australis</i> R. Br.	Slank Blærerod	?																				
<i>Utricularia intermedia</i> Hayne	Storlæbet Blærerod						X								?							
<i>Utricularia minor</i> L.	Liden Blærerod														X							
<i>Utricularia vulgaris</i> L.	Almindelig Blærerod	?																				
<i>Vaccinium myrtillus</i> L.	Blåbær		X				X	X			X		X		X				X			
<i>Vaccinium oxycoccus</i> L.	Tranebær		X												X							
<i>Vaccinium uliginosum</i> L.	Mose-Bølle		X				X	X							X				X			
<i>Vaccinium vitis-idaea</i> L.	Tyttebær		X				X	X	X			X	X		X				X			
<i>Valeriana officinalis</i> L. ssp. officinalis	Læge-Baldrian			X	X					X			X		X				X	X		
<i>Verbascum nigrum</i> L.	Mørk Kongelys			X	X				X	X			X	X	X							
<i>Verbascum thapsus</i> L.	Filtbladet Kongelys										X		X	X	X							

<i>Veronica arvensis</i> L.	Mark-Ærenpris	X		X								X		X				X		
<i>Veronica austriaca</i> L. ssp. <i>teucrium</i> (L.) D.A. Webb	Bredbladet Ærenpris			X					X											
<i>Veronica beccabunga</i> L.	Tykbladet Ærenpris		X		X													X		
<i>Veronica catenata</i> Pennell	Vand-Ærenpris				X															
<i>Veronica chamaedrys</i> L.	Tveskægget Ærenpris	X	X						X		X	X	X	X	X			X	X	
<i>Veronica filiformis</i> Sm.	Tråd-Ærenpris																	X		
<i>Veronica longifolia</i> L.	Langbladet Ærenpris			X				X			X						X			
<i>Veronica montana</i> L.	Bjerg-Ærenpris		(x)																	
<i>Veronica officinalis</i> L.	Læge-Ærenpris		X				X				X		X					X		
<i>Veronica persica</i> Poiret	Storkronet Ærenpris	X																		
<i>Veronica scutellata</i> L.	Smalbladet Ærenpris					X														
<i>Veronica serpyllifolia</i> L.	Glat Ærenpris	X															X	X		
<i>Veronica spicata</i> L.	Aks-Ærenpris			X		X					X	X								
<i>Viburnum opulus</i> L.	Kvalkved		X	X						X		X	X					X		
<i>Vicia cassubica</i> L.	Kassubisk Vikke					X												X		
<i>Vicia cracca</i> L.	Muse-Vikke	X		X	X				X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X
<i>Vicia faba</i> L.	Hestebønne														D					
<i>Vicia hirsuta</i> (L.) S.F. Gray	Tofrøet Vikke	X		X					X	X	X			X	X			X	X	
<i>Vicia sativa</i> L. ssp. <i>angustifolia</i> (L.) Gaud.	Smalbladet Vikke								X											
<i>Vicia sativa</i> L. ssp. <i>sativa</i>	Foder-Vikke		X																	
<i>Vicia sepium</i> L.	Gærde-Vikke		X						X		X			X	X	X	X	X	X	
<i>Vicia sylvatica</i> L.	Skov-Vikke			X						X				X						
<i>Vicia tetrasperma</i> (L.) Schreber	Tadder-Vikke																		X	
<i>Vicia villosa</i> Roth ssp. <i>villosa</i>	Sand-Vikke													X						
<i>Viola arvensis</i> Murray	Ager-Stedmoderblomst	X		X					X	X		X				X				
<i>Viola collina</i> Ledeb.	Bakke-Viol			X							X									
<i>Viola epipsila</i> Ledeb.	Tørve-Viol														?					
<i>Viola hirta</i> L.	Håret Viol			X	X						?	?								
<i>Viola mirabilis</i> L.	Forskelligblomstret Viol		X	X				X			X		X					X		
<i>Viola palustris</i> L.	Eng-Viol		X				X								X					
<i>Viola riviniana</i> Reichenb.	Krat-Viol		X										X					X		
<i>Viola rupestris</i> F.W. Schmidt ssp. <i>rupestris</i>	Sand-Viol										X									
<i>Viola tricolor</i> L. ssp. <i>tricolor</i>	Almindelig Stedmoderblomst															X				
<i>Viola wittrockiana</i> Gams	Have-Stedmoderblomst													X						X